Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
Svoboda 30 Montgomery Street
Jersey City N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 294. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 28-го ГРУДНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 28, 1979 No. 294. VOL. LXXXVI.

ОКРУГИ УНС НЮ ДЖЕРЗІ ВІДБУЛИ КІНЦЕВОРІЧНУ ЗУСТРІЧ, ПІДСУМОВУЮТЬ ПРАЦЮ

Джерзі Ситі. — Чотири Округи Українського Народного Союзу стейту Ню Джерзі з осідками в Нюарку, Джерзі Ситі, Перт Амбою і Пассейку, які разом нараховують 8,402 членів (Джерзі Ситі 2,357, Нюарк 3,007, Пассейк 933 і Перт Амбой 2,105), приєднали в проминаючому 1979-му році, в якому УНСоюзові сповнилося 85 років, 172 нові члени, виконавши до цього часу на понад 50 відсотків свою організаційну квоту. Продовжується зусилля збільшити цей відсоток протягом цих останніх днів цього ювілейного року.

Праця і досягнення цих Округ в організаційній та інших ділянках УНСоюзу були предметом кінцеворічних підсумків та плянів на новий рік під час святочної зустрічі діячів цих Округ, яка відбулася в приймній залі Головної Канцелярії УНС у пополудневих годинах минулої суботи, 22-го грудня 1979, з участю кругло п'ятьох десятків активних діячів цих Округ, переважно відділових секретарів та інших урядовців.

Зустріч відкрив і нею проводив головний організатор Василь Оріховський, з ініціятиви якого ця зустріч відбулася, з метою, щоб підсумками праці і досягнень відзначити 85-річчя УНС. Привітання виголосили присутні на цій зустрічі головний предсідник д-р Іван Флис, головний секретар Володимир Сохан та головний касир пані Уляна Дячук. Вітаючи приявних, д-р Іван Флис ствердив і підкреслив, що праця в УНСоюзі та для УНСоюзу є рівночасно й працею для всієї нашої громади, як і допомогою для нашого українського народу в його змаганнях. Оцінюючи цю працю і зусилля, Головний Екзекутивний Комітет нагородив почесними плякатами і грамотами понад три десятки тих, які — як це сказано на цих відзначеннях — віддано і жертвенно трудилися для добра Українського Народного Союзу і Українського Народу. Почесними плякатами за видатніші успіхи в цій праці були відзначені (в дужках біля імен подані числа Відділів УНС, в яких відзначені працюють): Юліян Баранюк (371), пані Анна Гнатюк (37) і Михайло Отрок (14) з Округи Нюарку; пані Квітка Стецюк (25), пані Стела Раєн (171), пані Меланія Мілянович (287), пані Галина Гаврилюк (170) і Степан Островський (270) з Надгудсонської Округи Джерзі Ситі — Байон, Михайло Захарко (349), Йосиф Ярема (372), пані Юлія Шарик (312) і Михайло Фединишин (155) з Округи Перт Амбой та Петро Головачук (42) і Іван Хомко (42) з Округи Пассейку.

Почесними грамотами за таку ж віддану і жертвенну працю для УНС і Народу були відзначені секретарі Відділів:

Округа Нюарк: Михайло Сухорський (3), пані Люцина Олесницька (27), Володимир Сиваник (43), Андрій Смит (65), Ярослав Леськів (133), Мирослав Маркович (142), Іван Бакум (152), Василь Осадчук (172), пані Анна Твардовська (214), пані Марія Юров (219), Іван Іваник (234), пані Анна Зуйко (306), Андрій Кейбіда (322), пані Гелен Чорномаз (490), пані Софія Оріховська (340).

Округа Джерзі Ситі: Микола Шеремета (70), Володимир Козак (213), Петро Палка (275) і пані Павлина Балютанська (286).

Округа Перт Амбой: Степан Мисак (104), Іван Бабин (168), Степан Матляга (209), пані Ольга Татаринів (294), Казимир Мазепа (332) і пані Олександра Яворська (344).

Округа Пассейк: Іван Бурній (64), Василь Табучук (97) і Григорій Клименко (182).

Крім відділових секретарів, почесними грамотами були відзначені також предсідники та інші урядовці найбільш активних і успішних в організаційній праці Відділів УНС, між ними: Антін Драган (25), Йосиф Зубрицький (170), Іван Блиха (42), пані Стефанія Стецьків (371), Володимир Боярський (76), Володимир Сенежак (27), Омелян Твардовський (214), Василь Марущак (42), Назар Михайлишин (42) і Василь Бойко (349).

Нагороди вручав в імені Головного Екзекутивного Комітету головний організатор Василь Оріховський в товаристві голів чотирьох Округ: Степана Островського, голови Надгудсонської Округи в Джерзі Ситі, який в цьому році очолює і спільний Комітет чотирьох Округ Ню Джерзі, що влаштував цю зустріч, інж. Богдана Мака, голови Округи Нюарку, Михайла Захарка, голови Округи Перт Амбою та Івана Хомка, голови Округи Пассейку.

Подяку за відзначення склав від імені всіх нагороджених Іван Блиха, предсідник 42-го Відділу, висловлюючи рівночасно гордість усіх за це відзначення, для нього і для всіх — за його словами — вартісніше від будь-яких інших нагород.

Окружні Комітети зі свого боку нагородили по мистецьки виконаними в бронзі і дереві „Грамотами Вдячности" головних екзекутивних урядовців: головного предсідника Івана Флиса, головного секретаря Володимира Сохана, головного касира пані Уляну Дячук та головного організатора Ва-

(Закінчення на стор. 4)

РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ З БІЛОГО ДОМУ

With best wishes from our family for a happy holiday season

Jimmy Carter Rosalynn Carter

Карточка з побажаннями президента Джіммі Картера і пані Розалин Картер, яку одержав головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ НЕ ПІДТРИМУВАТИМЕ САНКЦІЙ ПРОТИ ІРАНУ

Москва. — Пресові агенства інформують, що уряд Совєтського Союзу відкинув недавнє звернення амбасадора З'єднаних Стейтів Америки Томаса Ватсона, щоб СССР не ставив вета на Раді Безпеки Об'єднаних Націй, коли будуть обговорюватись можливості встановлення економічних санкцій супроти Ірану, уряд якого, зламавши міжнародне право відносно закордонних амбасад, підтримує студентів-екстремістів і прихильників теперішнього мусулманського диктатора Аятолли Хомейні, які вже майже два місяці держать в американській амбасаді закладників.

Амбасадор ЗСА Ватсон сам домагався зустрічі з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком, з яким він зустрінувся в понеділок, 24-го грудня ц. р. Під час цієї розмови американський дипломат настоював, щоб Совєтський Союз і тим разом підтримав намагання Ради Безпеки ОН і американського уряду мирним способом добитися звільнення 50-ох закладників-дипломатів і працівників амбасади ЗСА, за звільнення яких іранці вимагають колишнього шаха Мохаммеда Різу Паглеві, який як відомо, перебуває тепер з родиною в Панамі.

Громико, — як інформують кореспонденти з Москви, — в чемній формі відхилив прохання амбасадора Ватсона і тепер уряд президента Джіммі Картера, не є певний чи санкції проти Ірану перейдуть в Раді Безпеки ОН, чи може Совєтський Союз поставить, як він часто практикує, своє „нєт".

Речник американської амбасади в Москві відмовився подати кореспондентам повний зміст розмови між Ватсоном і Громиком, а тільки відмітив, що обговорювались справи, які мають тісне відношення до обидвох країн.

У відпочинковій президентській оселі у Кемп Дейвіді, Мериленд, пресовий секретар Білого Дому Джоді Повелл заявив кореспондентам, що ЗСА не є певні щодо совєтського поступування на Раді Безпеки відносно Ірану. „Американське звернення було дуже ясно зформульовано, але совєтська відповідь натомість не була „такою", — заявив один з дипломатів, який не бажав бути названий. З цього самого джерела стало відомо, що також інші західні дипломати намагалися довідатись дещо про можливу совєтську реакцію на Раді Безпеки, але вони, правдоподібно, одержали таку саму відповідь як амбасадор Ватсон.

У листопаді ц. р. були поширились чутки, що уряд ЗСА дипломатичними шляхами намагався через Кремль включити у акцію звільнення закладників Ясіра Арафата, голову Палестинської Визвольної Організації, але й ця акція, як відомо, не була успішною.

Учасники кінцеворічної зустрічі Округ УНС стейту Ню Джерзі

МОСКВА ЗАПЕРЕЧУЄ, А ВАШІНҐТОН ТАВРУЄ ПРИСУТНІСТЬ СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК В АФГАНІСТАНІ

Москва. — Дня 23-го грудня ц. р. офіційний орган Комуністичної партії СССР „Правда" заперечив як „чисту вигадку" твердження, що СССР перекинув свої бойові частини до Афганістану.

Ці „вигадки", за словами коментатора Аркадія Масленнікова, є поширювані урядом ЗСА для „прикриття власних заходів для послаблення афганського уряду шляхом допомоги афганським повстанцям".

Це заперечення в „Правді", в опінії американських совєтознавців не є дефінітивною відповіддю на закиди уряду президента Джіммі Картера, який кількакратно повідомляв про збільшення совєтських збройних з'єднань в Афганістані, де просовєтський уряд поважно загрожений мусулманськими повстанцями. Стаття також не була підписана одним із коментаторів, які часто висловлюють думку совєтського уряду, а також стаття не була представлена як офіційна заява партії.

У статті також не згадано другого важливого закиду Вашінґтону проти Москви, а саме, не заперечено ствердження американського уряду, що в останніх днях Москва на кордоні змобілізувала велику кількість свого війська, включно з танками, які кожної хвилини можуть перейти до Афганістану.

Частина статті таврує американську пресу та повторює, що СССР базує свою закордонну політику на „невмішуванні у внутрішні справи" Афганістану та інших країн.

Совєтський коментатор безнастанно заперечував, що в Афганістані є „бойові частини" совєтської армії, що не виключає можливости, що там можуть бути „небойові частини". Тут може бути розбіжність в назвах, бо совєтська пропаганда звичайно називає свої частини в чужих країнах менш загрозливими назвами, наприклад, „військові дорадники" чи „спеціялісти вишколу" і т. п., але всім відомо, що це є бойово вишколені вояки, як це наглядно виявилось в Кубі, Етіопії та інших країнах.

У середу, 26-го грудня, Державний департамент знову гостро натаврував Совєтський Союз за те, що він приспішеним темпом посилає свої частини на совєтсько-афганський кордон. Згідно з речником цього Департаменту, Годдінгом Картером, в Афганістані тепер перебуває від 6,000 до 10,000 совєтських „дорадників", а раніше було їх коло 1,500. Рівнож протягом останніх кількох днів кількість совєтських вояків на совєтсько-афганському кордоні зросла з 30,000 до 50,000. Державний департамент закликав країни світу „натаврувати таке явне мілітарне втручання у внутрішні справи самостійної і суверенної держави".

Папа закликав до миру, ліквідації атомової зброї і припинення абортів

Ватикан. — Пресові агенства інформують, що Папа Іван Павло II, виступаючи в день Різдва, тобто 25-го грудня, перед тисячами вірних, які були на двох Службах Божих в базиліці св. Петра, а також на площі біля храму, закликав уряди усіх країн світу до миру, ліквідації атомової зброї, припинення абортів і до опіки над дітьми, вказуючи на Рік Дитини, що його проголосили Об'єднані Нації.

Папа у проповіді в базиліці і опісля на площі св. Петра, вітав вірних з нагоди Різдва 34-ма мовами, в тому числі 17-ма мовами Східньої Европи. Кореспонденти інформують, що в особливий спосіб 300-тисячна публіка вірних вітала Папу Івана Павла II на площі св. Петра, коли Вселенський Архиєрей кількакратно виступав в обороні дітей, закликаючи уряди залишити для них якусь спадщину і не дозволити на вбивання перед народженням. Кращу будучність Святіший Отець бачить для дітей тоді, якщо в усіх країнах будуть пошановані права людини і якщо ця вимога щодо людських прав стане реальністю.

„Чи діти мусять обов'язково одержати від нас спадщину перегони в озброєнні?" — запитував Папа провідників держав, головно великих надпотуг, які розпоряджають цією нищівною зброєю.

Зодягнений в білу мантію із золотими оздобами Папа уділив з балькону своєї резиденції благословення „Урбі ет Орбі" (для міста і світу) бажаючи всім веселих свят Різдва Христового і щасливого Нового Року, як вже було згадано, 34-ма мовами світу, серед яких були мови, що їх ніколи не вживали його попередники на Апостольському Престолі. Не зважаючи на пеервтому, Папа Іван Павло II відправив, в асисті багатьох кардиналів і архиєпископів, дві Торжественні Різдвяні Літургії, які передавались безпосередньо до багатьох країн світу телевізійними станціями.

„Спокійне" Різдво для римо-католиків в СССР

Москва. — Агентство Юнайтед Пресс Інтернешинал, інформуючи про відзначення Різдва Христового в СССР вірними Римо-Католицької Церкви, ствердужє, що воно було „спокійне". Біля 400 осіб були присутні в єдиній чинній римо-католицькій церкві в Москві, де Богослужби відправляються в латинській, польській і російській мовах. Совєтське офіційне пресове агенство ТАСС повідомило, що Служби Божі правились в усіх 630-ох чинних литовських церквах. Литва, як відомо, має найбільше вірних — католиків, бо Українську Католицьку Церкву формально зліквідовано в 1946-му році, але ця Церква існує підпільно. Ватиканські речники подають, що під теперішню пору є приблизно 3,5 мільйона католиків в Совєтському Союзі, з яких 70 відсотків — це литовці.

Офіційна, тобто дозволена совєтським урядом, Руська Православна Церква відзначає Різдво Христове за юліянським календарем, тобто 7-го січня, і тому 25-го грудня ц. р. у православних церквах в СССР, а головно у Москві, відправляли звичайні Богослужби.

САМВИДАВНИЙ ДОКУМЕНТ ІНФОРМУЄ ПРО ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ЮРІЯ ЛИТВИНА

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Міжнародна преса повідомила 20 грудня, що в Києві засудили на три роки таборів Юрія Литвина, члена Української Гельсінкської групи.

Подаємо ширші інформації про його життя, які у формі самвидавного документу поширюються в Україні від часу його арештування органами КҐБ 6 серпня ц. р.:

„Юрій Тимонович Литвин, українець, народився в селі Барахти Васильківського району Київської області в 1934 році, в родині сільських вчителів. Батько загинув у Вітчизняній війні. Мати, вчителька-пенсіонерка — Парубченко Надія Антонівна — разом з сином проживала в селі Барахтах. Юра зазнав з дитинства всього, чим багата його батьківщина — Україна. Немовлям перебув голод в часи колективізації, а під час війни мало не загинув від пожежі на вантажній машині, коли йшов здобувати хліба, рятуючись від голоду. З обгорілим обличчям, руками, фізично травмований, він лишився неушкодженим морально. З вродженою внутрішньою інтелігенцією, з щедрим серцем і допитливим розумом, він обирав сам собі шлях у житті, про який можна сказати словами поетеси О. Матушек: „Для них життя — не слава, не мідяк... і він тоді щасливий цей дивак, коли не сам, а інший хтось щасливий... І джерелу натхнення не змілїть, допоки диваки ідуть по світу... Я славлю невгамонних диваків, яких не приручила обережність".

Юру Литвина в 18 літ спіткала біда — перша судова справа в 1959 році. Молодіжна компанія його ровесників, хлопців, з якими він знався зі школи, угнали колгоспну телицю. Це була реакція юних селюків на примусову і безплатну працю в колгоспі безпашпортних батьків і їх підростаючих дітей, які теж були позбавлені права, за своїми уподобаннями і здібностями шукати праці поза своїм колгоспом, а також виїздити по адміністративні межі села, тобто сільради. Це був протест за рабську працю від зорі до зорі, за „паличку" в журналі колгоспного обліковця, т. зв. „трудодень". „Трудодень" давав колгоспнику єдиний привілей — колгоспника не притягали до судової відповідальности за саботаж.

Юра не погодився з хлопцями на таку форму протесту, пригнав телицю сам до колгоспу. Але вболівальника за незавидну долю своїх ровесників колгоспників судили як злодія-ватажка і присудили 12 років таборів примусової праці в побутових таборах в м. Куйбишеві РСФСР.

Через два роки, в 1955 році, в зв'язку з новим політично-партійним курсом, безглузду кримінальну справу припинили і Юру Литвина звільнили. Але біда не сама йде, а другу за собою веде.

Товариський і прямодушний, великої притягальної сили в спілкуванні з людьми, юнак гуманіст мав багато друзів і прихильників серед табірної молоді обкрадених беззаконням та існуванням гідним жалю. Він прощався з ними, посіявши добре зерно дружби і поняття гідности людини, яке треба обстоювати, за яке треба боротися.

Через два місяці після звільнення він несподівано був заарештований в м. Ленінграді, куди поїхав провідати свою бабусю. Тепер йому інкримінували „організацію антирадянської групи" в таборі м. Куйбишева. Засудили на 10 років, які відбував в Мордовії. Його слідчі і судді мало чим відрізнялися від попередніх в оцінці своїх жертв і, не каралючись власним сумлінням, фальсифікували справу людині, в якій інтуїтивно відчували свого морального антипода.

(Закінчення на стор. 4)

Книжка Віктора Некіпелова незабаром появиться в ЗСА

Ню Йорк, Н. Й. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" у числі з 20-го грудня ц. р. інформує, що в лютому 1980 р. має появитися книжка російського поета Віктора Некіпелова, тепер повновно ув'язненого, під назвою „Інститут божевільних", у якій поет на власному досвіді описує про існування в Совєтському Союзі психіятричних закладів КҐБ, у яких „регабілітують" політичних в'язнів, членів Гельсінкських груп і всіх інших, які критично висловлюються про совєтську систему.

Як сказано, автор книжки, який крім того є фармацевтом, говорить з досвіду, бо сам перебував в 1974 р., в „уславленому" Сербському інституті в Москві, звідки його послали ще досиджувати дворічну кару в концаборах за те, що він, мовляв, був заанґажований в „антисовєтській діяльності".

Віктор Некіпелов, 51-річний поет, член московської Гельсінкської групи, був знову заарештований агентами КҐБ, 7-го грудня ц. р., таки на фармацевтичному підприємстві, де він працював. Книжка „Інститут божевільних" не могла появитися в Совєтському Союзі, але була видана російською мовою малим еміграційним видавництвом в Ізраїлі. Тепер вона друкуватиметься англійською мовою у видавництві Фаррар, Стравс і Жіро. Роджер В. Стравс, керівник цієї видавничої компанії, заявив кореспондетам, що перед арештом він був запросив Некіпелова відвідати З'єднані Стейти Америки. При тому Стравс підкреслив, що автор видав також багато корисних і невідомих на Заході документів та звернень, які мали тісне відношення до праці Гельсінкських груп в СССР, завданням яких є наглядати за виконанням договору, підписаного 35-ма державами в столиці Фінляндії Гельсінках, у 1975р. „Якщо совєтська влада є така вразлива і не погоджується з опінією Некіпелова, — заявив Стравс, — то чому вона (влада) не дозволить йому і його родині виїхати на Захід, до країни, яку він вибере". Некіпелов, як відомо, будучи ще на волі кілька разів вносив прохання на виїзд, але завжди йому відмовляли в цьому. Стравс відмітив, що потрібно б використати Олімпіяду в Москві і чергову конференцію в Мадриді в 1980 р. для звернення уваги світу на долю Некіпелова та інших членів Гельсінкських груп, які караються за свої переконання.

Книжка Некіпелова розказує про надуживання совєтською владою психіятрії для політичних цілей, про незаконні арешти і засуди активістів, а також вміщає транскрипти судових процесів. Віктор Некіпелов був перший раз арештований в 1973 р. за нелегальну публіцистичну діяльність і поширення своїх поезій.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміна адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Терпеливість і рішучість

Без уваги на те, як остаточно закінчиться американсько-іранська криза, яка розпочалася 4 листопада 1979 з хвилиною, коли юрба нацькованих мусулманських фанатиків захопила силою будинок американської амбасади в Теграні й ув'язнила ввесь її персонал, до історії перейде політика президента Джіммі Картера, як зразок державницького зрівноваження. Це політика терпцю і рішучости, дворейкова політика, яка старається спершу всіма легальними і примирливими способами дістати волю для 50-ох американських „закладників", але водночас дає пізнати Іранові, що ЗСА розпоряджають такою силою, яка може найболючіше вдарити по його — Ірану — життьових інтересах. Зберегти в такій ситуації, як її створив ісламський лунатик (як його назвав єгипетський президент Анвар Садат) Аятолла Хомейні, — зберегти в цій ситуації спокій і рівновагу духа — нелегка справа. Бо щораз нові провокації, наклепи, свідомо ширені фальші і погрози, вся нечувана в новітніх часах поведінка державної верхівки Ірану може вивести з рівноваги найбільш зрівноважену людину. Коли ж президент Картер і його найближчі дорадники не скривають свого найбільшого обурення у приватних розмовах, то назверх у конкретній поведінці уряду, як колективу, вони виявляють подивугідну холоднокровність.

Спокій і рівновага, терпеливість і холоднокровність, розважливість у плянуванні і рішучість у послідовному реалізуванні плянів, все це докази, що американською закордонною політикою в добі цієї сучасної великої кризи керує розум, а не почування. Дорадниками Президента є люди різних темпераментів і різного підходу до подій та явищ. Раз-у-раз можна читати у коментарях найкраще поінформованих американських синдикованих журналістів, що, наприклад, державний секретар Сайрус Венс і генеральний прокуратор Бенжамин Сівілетті — це, за своїм політичним світоглядом та підходом до зовнішнього світу, антиподи дорадника у справах безпеки Збігнєва Бжезінського і секретаря оборони Гарольда Бровна. Коли цілий уряд проявив гармонію й різниці поглядів своїх окремих членів у чотирьох стінах нарад, то це доказ зрілости і мудрости уряду, очолюваного президентом Картером. І нарід це зрозумів. Популярність президента Картера підвищилась в усіх громадян без уваги на раси, партії і віровизнання. Найширші кола суспільства зрозуміли, що в часі такої кризи потрібна єдність, що треба забути про інтереси й амбіції партій та осіб, а показати іранцям, що, спалюючи американський прапор і ляльку президента Картера — вони зневажають цілу державу і всіх її громадян. Здоровий інстинкт народу і мудрість його провідників завжди найкраще виявляється в моментах кризи. Якщо в моменті кризи лють огортає верхівку і низи, то тільки на те, щоб той гнів був рушійною силою для врятування пляну дії і виконування його вже не на базі гніву, емоції, а на базі холодного обмірковування ситуації і всіх шляхів, як найкраще перебороти кризу. Так було за Першої світової війни, коли німецькі підводні човни почали затоплювати американські кораблі на Атлантику, так було за Другої світової війни, коли 7 грудня 1941 року японське летунство затопило в Перл Гарборі стрижень американської морської потуги.

Якщо у теперішній кризі президент Картер і його найближчі дорадники керувались би почуваннями, то були б зразу рішили знищити налетами іранський нафтовий промисел та скинути бомби на Тегран. З яким вислідом? Були б вистріляні всі до одного „закладники" й усі іншні американці, які ще живуть в Ірані, всі прихильні тепер Америці арабські країни звернулись би проти Америки, були б обурені Західня Німеччина, Франція, Японія, які залежні від іранської нафти,а Москва дістала б чудовий аргумент для протиамериканської пропаганди, як проти „варварського імперіяліста". Політикою керує тільки і виключно розум, а не почування, хоч як воно було б патріотично.

На превеликий жаль, ми, українці, цього ще вповні не розуміємо. На превеликий жаль, раз-у-раз маємо приклади, що керуємося почуваннями, які не беруть на увагу найважливішого критерія доцільности кожної дії: яка з неї буде користь для рідної справи?! Ми, українці, переживаємо тепер також затяжну, страхітливу кризу, кризу, в якій загрожена навіть фізична екзистенція народу. І не завжди розуміємо, що найпершою реакцією повинна бути єдність, єдність цілого суспільства, єдність всіх українських людей без уваги на обласне походження, партії, стать, визнання. Це найперший імператив, як реагувати на провокації ворога. Американський державний провід і все американське суспільство це зрозуміли. Чи не вчитися нам, українцям, від державних народів, чи не вчитися їхнього державницького патріотизму і їхнього ставлення розуму на перше місце?!

• Арештували колишнього шефа штабу корейської армії

Сеуль, Південна Корея. — Військова розвідка кілька днів тому заарештувала колишнього шефа штабу армії та командира, який відповідав за виімковий стан у Південній Кореї, підозріваючи його у співучасті вбивства президента Парка Чунг Гі. Міністерство оборони повідомило, що арештовано ген. Чунга Сеунга Гва, який був назначений командиром виімкового стану негайно після вбивства Парка. Тепер його підозрівають в підготовці вбивства президента Парка, якого застрілив Кім Джай Кю, колишній голова Корейської Центральної Розвідчої Агенції. Під час розправи Кім признався до вини і разом з шістьома спільниками був засуджений на кару смерти.

Але досі військові слідчі не подали незаперечних доказів, що ген. Чунг Сеунг Гва дійсно був замішаний у змові проти президента Парка. Покищо йому закидають, що він не „взяв рішучих заходів" після вбивства Парка, та не заарештував Кіма негайно, але щойно за кілька годин. В закидах проти ген. Чунга згадується, що засуджений Кім виплатив йому певну суму грошей. Кім також платив кільком іншим генералам в той же час.

Ліпа Фішер,* Ізраїль

БЕЛА ЦЬОГО НЕ ЗАБУВАЄ

(Високо людський поступок)

У селі Понеква Брідського району, Львівської области жило декілька жидівських родин в сусідстві з українцями на протязі багатьох років. Співжиття між сусідами було добре, без ворожнечі. Так воно тягнулося віками з покоління в покоління. Діти ходили до школи, всі разом вчилися, а їхні родичі займалися кожний своїми справами: одні в господарстві, інші в ремеслі й торгівлі. Так тягнулося до 1933 року. Гітлерівсько-фашистська Німеччина договорилася з комуністичною Росією, разом напали на Польщу і поділилися нею. Це було початок кінця. Західня Україна попала під большевицьку владу. Любов між Гітлером і Сталіним тривала недовго. Почалася між ними страшна війна, яка тягнулася кілька років. Німці, які перші напали, зайняли впродовж декількох днів Західню Україну. Першим кроком гітлерівської влади було, на окупованих ними місцях, сіяння смерти серед цивільного населення жидівського походження та інших національностей, яких німці вважали неприхильними до них.

Тяжкі дні настали на окупованих гітлерівцями місцях, смерть і нищення безвинних людей стали легальним поступком. Нацистські власті навіть нагороджували тих, які показали на жінку, дитину або старика, яким удалося сховатися. Траплялися також і такі, які співпрацювали з гітлерівською владою. Місцевому населенню було гостро заборонено помагати тим, які були засуджені на знищення, а хто допомагав і був викритий — його чекала та сама доля, як і того, кому він помагав, а доля була дуже сумна. Не зважаючи на це, не бракувало людей, які не дивилися на небезпеку й рятували жидів як могли, чимало жидів осталися живими завдяки тим людям, у яких любов до ближнього як до самого себе стояла вище страху перед убивцями.

Тут я хочу описати про одну українську родину, яка переховала жидівську родину і врятувала її від смерти. Один член з тієї родини, що живе в ЗСА, Бела, оповідає про те, як це відбулося.

Коли гітлерівці захопили Західню Україну, то вже з першого дня почали вбивати жидівське населення в селі Понеква. Частину мужчин розстріляли, а інших забрали на роботу до таборів, звідки вони ніколи не вернулися. Серед них був батько Бели, якій тоді було 12 років. Згодом німці вислали останню групу жидів до Гетто в Бродах,де зібрано жидів з цілого району, щоб було їм легше зліквідувати їх.

Це зрозуміла мати Бели, Хана Унгер. Вона вирішила втікти разом з трьома дітьми, бо нічого не було до страчення. Одного дня, було це перед жнивами 1942 року, після півночі, ще до сходу сонця, вони вийшли з ґетто і подалися в сторону полів і лісів, до свого села Понекви. Їм вдалося перейти відкриті місця і сховатися в збіжжю. З ними разом втекла з ґетто ще одна родина, це була тітка Белли з двома маленькими дітьми, але їм не пощастило сховатися в збіжжі. Їх зловили гітлерівці і забили.

Цілий день пересиділа Хана з дітьми в збіжжю, а коли потемніло, вона вирішила йти до Понекви, але до кого там піти? Хана пригадала свою давню українську шкільну колежанку, Зоську Панькову, з якою сиділа на одній лавці і вони дуже любилися.

Була ніч. Хана постукала до Зоськи. Зося Панькова відчинила двері, приняла голодну і перестрашену Хану з дітьми та примістила їх у стодолі, нагодувавши їх чим тільки могла. Хана не помилилася. Вона знала, що Зоська не відмовиться їй допомогти в тяжкому моменті, навіть щоб це було тяжко й небезпечно. Хана і її троє дітей поїли й переспали ніч спокійно, але це не все. Треба було думати, що робити дальше, щоб переховати нещасну жінку та троє дітей, щоб гітлерівці їх не знайшли.

Зося Панькова мала сина Степана, це був її старший син. Цей український хлопець був такий добрий, як і його мати. Він викопав яму (вроді бункера) в лісі недалеко від хати, де Хана і її діти могли перебути цей тяжкий час гітлерівської окупації.

Не легко було викопати таку землянку, де четверо могло б мешкати. Крім того, треба було її копати, щоб ніхто не знав. Самому прийшлося копати, вирубувати дерева та накрити землянку, щоб не протікало. Цей молодий чоловік знав, що його чекає, якщо Гестапо довідається про це, бож могло б скінчитися дуже трагічно для всіх разом.

Коли все було закінчено, пішла Хана з дітьми в той бункер і мешкала там цілих два роки. Зоська та її син Степан носили їм щоденно їжу, все те, що вони самі їли. Цілих два роки носили нещасній жінці з трьома дітьми їсти, наражуючи себе на велику небезпеку. Я думаю, що це високий людський подвиг, бо не кожний може таке осягнути. Це велике геройство! Честь і слава Зосі і Степану Паньковим. (У Зосі було ще кілька дітей).

Після двох років (1944) німецькі фашисти втекли. Хана вийшла з землянки. Пішли поголоски, що гітлерівці знову готують наступ і можуть знову окупувати Понекву. Зоська порадила Хані, щоб вона виїхала з Понекви, в глибину території, що була захоплена совєтськими військами. Хана так і зробила. Вона поїхала з дітьми дальше, але тяжко було дістати підводу, вона пішла пішки з дітьми. Вигляд її був страшний. Вона з трудом тягнула ноги. Це було зимою. Але, як говориться, світ не без добрих людей. Під'їхав селянин і взяв їх на свою фіру і привіз їх до міста Кременець, де вони знайшли помешкання. Хто був той селянин, який повіз без жадної винагороди в таку далеку дорогу, вона не знає.

У жидів поширена леґенда, що завдяки 36-ти скритих проповідників (цадики) існує світ. Хана завжди думала, що цей селянин один із них. Я думаю, що Зоська Панькова і її син Степан були також із тих 36-ти. Не тільки Хана Унґер з дітьми була переховани, а коли німці втекли з Понекви, вийшли вони зі своїх бункерів, їх могли б зловити німці, які повернулися через кілька днів на короткий час до села Понекви, і могли б їх убити. Завдяки чуйному розуму Зоськи, Хана і її троє дітей залишилися живими. Частина дітей Хани живуть і з вдячністю згадують добру українську жінку і її сина, які стільки перетерпіли, щоб врятувати жидівську родину від заглади під час гітлерівської окупації Галичини.

* Автор народився в містечку Озірна, район Зборів, Тернопільська область, Західня Україна. Засуджений за „зраду совєтської батьківщини", заплатив 17 роками Сибіру, з яких 10 років — в каторожних таборах.

Марія Душник

ЗРОСТАЮЧА РОЛЯ ЖІНОК В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ

(2)

Крім жінок-секретарів є кілька жінок, що є головами Окружних Комітетів: А. Гарас, Т. Мороз та Стефанія Волошин в Йонґставн, Огайо. Окружний Комітет в Аллентавн виконав свою квоту нових членів на 76 відсотків, а Монтреальська Округа на 73 відсотки. Можна сподіватися, що до кінця року ці відсотки зростуть. Анна Чопик, А. Ремик і О. Олек були також головами Окружних Комітет у тому чи іншому часі.

Крім поданої організаційної роботи, жінки-члени УНСоюзу впродовж багатьох років помагали незаможним та хворим членам УНС, підтримували будування церков та працю у своїх парафіях, брали участь в численних громадських і культурних імпрезах та сприяли спортові. Комітет Жінок УНСоюзу, (голова М. Душник і члени: У. Дячук, А. Гарас, Т. Мороз, А. Чопек, М. Демидчук-Чучман) відіграли рішальну ролю в поставленні статуї Лесі Українки, роботи скульптора Михайла Черешньовського, офіційне відкриття якої відбулося у вересні 1976 року на Союзівці в присутності 2,000 гостей, серед яких були проф. Ізидора Борисова, сестра Лесі Українки та Юрій Стефаник, син Василя Стефаника.

Жінки УНСоюзу брали й беруть теж активну участь братських конґресах. У. Дячук є тепер одним з директорів Крайового Братського Конґресу. Марія Бобечко була обрана на голову Братського Конґресу Стейту Огайо, М. Душник — президентом Нюйоркського Братського Конґресу, А. Чопек була президентом Братського Конґресу Нової Англії, а А. Ремик вибрано до екзекутивного комітету цього ж самого Конґресу. Так само О. Олек була членом екзекутивного комітету Братського Конґресу Стейту Іллінойс.

Ми не охопили б повністю працю жінок в УНСоюзі, коли не згадали б жінок-редакторів, затруднених в органі УНСоюзу „Свободи" — Люби Колянської та в минулому Людмила Волянської і численних жінок співробітників і кореспондентів. Тепер одною з редакторів „Українського тижневика" є молоденька Рома Сохан-Гадзевич, а співробітниками є колишня редакторка Галина Сміндак і Маріон К. Бурбела.

Треба теж додати, що в Головній Канцелярії УНС є багато жінок, які також є активними в організації. Найдовше затруднені в УНСоюзі є Меланя Мілянович і Стелля Раєн, як теж Люба Лапичак, Квітка Стецюк, Олена Гентіш, Дарія Семеген, Олена Смотрич, Ярослава Левицька, Іванна Коць, Ольга Парубчак, д-р Марія Кобринська, Наталія Залуська, Данута Ясінська, Богуслава Полішук, Ірина Благітка, Евгенія Ратич, Софія Криштальська, Ірина Лапичак, Ґеновефа Куфта, Марія Савчак, Павлина Данчук, Люба Микитюк, Богданна Симчик, Тамара Кардашинець, Ольга Петрінчик, Іда Фокс, Мирослава Мирошниченко і Данута Риґальска.

Зрозуміло, що не тільки вищезгадані жінки, але багато, багато інших спричинилося до розбудови Союзу. Але для поширення діяльности УНСоюзу і зокрема його безперервного росту, ми, жінки, а головно молодші, мусімо продовжувати виконувати наші обов'язки та нести відповідальність в ще біль-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Іван Кейван

ПРО МИСТЦЯ ТЕМІСТОКЛЯ ВІРСТУ

На протязі кількох років п-ні Софія Скрипник влаштовує систематично виставки творів українських мистців в Едмонтоні, що збуджує живе зацікавлення мистецтвом серед нашої й чужих спільнот. За її старанням в днях 19-20-21-го жовтня ц. р. в ґалерії „Фаст Фреймс" відбулася виставка творів Темістокля Вирсти з Парижа, що здобув европейську славу й широко відомий з виставок в Америці й Канаді. Слід тут обмежитися до творів Т. Вирсти, які були виставлені в Едмонтоні, бо про його життьовий шлях і про творчість у різних галузях образотворчости: в малярстві, граверстві, в рельєфній графіці та скульптурі писала вже широко европейська преса, зокрема французька, як теж українська в Америці й Канаді, залічуючи Т. Вирсту до абстракціоністів, хоча цей його абстракціонізм своєрідний і самобутній, вірніше — проблематичний.

Теомістокль Вирста має солідну освіту в архітектурі й міг зробити кар'єру, зокрема під матеріяльним аспектом, проте в кінці 1940 років посвятився малярству і в 1950 роках закінчивши з успіхами малярські студії, осів у Монпарнасі й почав інтенсивно творчу працю, хоча його творчий шлях був часто встелений колючим терням. „Дивне оте невгамовне покликання", як писав Т. Шевченко. Експериментування й шукання самобутнього мистецького вислову Т. Вирста починав від чисто-фігуративного малярства-постімпресіонізму через інтелектуальний абстракціонізм, знайшовши свою оригінальну мистецьку мову, що її тільки умовно можна назвати абстракціонізмом, бо його творчість перейшла рамки „офіційного" абстракціонізму.

Уже в 1950 роках, коли Т. Вирста взяв участь своїми творами в „Сальоні незалежних" і в „Осінньому сальоні" та в Парижі, французькі критики такого „калібру" як Ж. Ф. Друар, Р. Шарме, М. Лєметр, В. Жорж, Дж. Прево, А. Шабо й інші зустріли твори Вирсти не тільки з заінтересуванням, але й з певним захопленням, а Ремо Шарме писав у 1963 році так: „Початково фігуративний маляр, Вирста відкинув цю форму, щоб звільнити свої засоби мистецького вислову й таким чином перенести фігуративне в духове. І саме ця трансформація дала його малярству полет, надзвичайну силу та відблиск великої епохи. Багаті засоби самовиявлення й динамічний стиль цього мистця дозволить нам вже тепер зараховувати його до визначних творців сучасного малярства".

Картини Темістокля Вирсти знаходяться в найповажніших галеріях Европи: в Парижі, Ніцці, в Больонії, в Копенгаґені, в Лондоні, навіть у Токіо. В останніх кільканадцятьох роках Т. Вирста зробив великі досягнення над удосконаленням свого стилю, який став поважним вкладом в европейське мистецтво, не кажучи вже про українське.

Виставка в Едмонтоні складалася з 54-ох експонатів, в більшості акриліків, за винятком кількох оліїв, пастелів і творів рельєфної графіки, циркулярної форми. Картини без наголовків, тільки позначені числами (ч. 1, 2, 3 і т. д. аж до 54). Мистець хоча у своїх творах наскрізь суб'єктивний, свідомо уникає, щоб не накидати глядачеві своїх ідей та залишити йому повну свободу — сприймати самостійно творчі імпульси мистця, розв'язувати по-своєму проблеми даного твору, переживати його співзвучно з мистцем, або й відкидати твір, як несприймальний. Вже перше враження глядача, це надзвичайне кольористичне багатство в творах Вирсти, буйна творча помисловість і динамізм. На перший погляд виразно помітне те, що тут маємо до діла не з доктринерським абстракціоніонізмом, а з новим стильовим явищем, досі не окресленим ще чітко, та яке, переростаючи абстракціонізм, прямує в майбутнє.

Абстракціонізм, зокрема інтелектуальний (хоча в ньому інтелекту обмаль), який вилонився з аналітичного кубізму через конструктивізм, став пережитком і при своєму обмеженому схематизмі, зайшов у сліпу вулицю. Інтелектуальні абстракціоністи, вичерпавшись, не мають вже нічого нового до сказання, а тим менше українські-епігони чужих зразків від самого початку не внесли нічого конструктивного в наше мистецтво. Їх твори нудні, схолястичні й мертвонароджені. Зовсім інша справа з Т. Вирстою, який спочатку виводив свій абстракціонізм-емоційний від пост-імпресіонізму, маючи на увазі передусім кольористичні принципи, експресію, динамізм, зокрема світло, що домінує неподільно в його творах. Тому творчі концепції Т. Вирсти необмежені.

Мистець не ставить чітких границь між абстрактними й фігуративними,, тільки земне, але й космічне, універсальне. Уважливий глядач може доглянути, зокрема відчути у творах Т. Вирсти земну природу: ліси, гори передусім уявні квіти, водну стихію, вогненні вибухи, навіть космічні катаклізми і все це зливається в синтезу з

(Закінгення на стор. 5)

Іванна Савицька

БОСОНІЖ ПО ЛЕМКІВСЬКИХ СТЕЖКАХ...

(ЛЕМКІВЩИНА ВЧОРА Й СЬОГОДНІ)

(1)

Мене привезли на Лемківщину в малому кошику-колисочці, що всуміш з хатнім устаткуванням сторчала на великому возі. Мама тримала на колінах мою п'ятирічну сестру, а я, манюсеньке немовля, тісно, тісненько сповите, бовталося у колисці попхинькуючи тихо, як віз підскакував на нерівній, твердій дорозі.

Село Ялин, частинно спольщене, сповите віночком гір, бідними полонинками, нивками вівса й ячменю, та стяжкою маленької річки, якій і назви не було, прийняло нового священика з його сім'єю з радістю і вдоволенням. Старенька, мов світ, церковця чекала отця з нетерпінням, бо скрізь, довкола, в нових латинських костелах кипіло польське життя і стискало село Ялин своїми нищівними кліщами. І тільки за Ворочнем, високою і стрімкою горою, де йшов гостинець, тягнулися українські села.

Був це 1914 рік. Воєнні події отого неспокійного року не доходили до Ялина. Не було там ні телефону, ні радіо, телевізії тоді ще не знали і тільки газети, що все приходили з спізненням, подавали останні вістки.

Час від часу з'являвся в селі „панський дзяд". Була це цікава постать, на той час — унікальна. Сивий, постарілий вже, зодягнений „з панська", мандрував з торбою від села до села, розносив вісті та листи, різні довірочні доручення, виголошував філософські промови, проповідував, радив, лікував.

Ніхто не знав його роду, імени навіть, та всі поважали отого бродягу-філософа, що вибрав мандрівне життя, відкинувши вигоди й достатки. Ходили чутки, що він був багатим чоловіком.

Раннє моє дитинство проходило у світі казок і безжурної, із сестрою, забави. Бідність і неврожайність нив надолужив Господь красою гірської природи. Таких квіток, такої пахучої черемшини, квіту акації, синяви буйного барвінку й запаху духмятої м'яти, не стрічала я більше ніколи.

Зіп'явшись тільки на ноги, малою зовсім дитиною, я поринала в сад. Там, у тому садку, на килимі трав шовковистих, у царстві дзвіночків і конвалій, виростало моє дитинство і бігало босоніж у злуці з природою і з сільськими Ганями, Юльцями і Марисями. Ми качались на свіжій траві, виводили дитячі хороводи, плели віночки зі стократок, збирали побиті шкельця, шукали, під листям, грибів.

До школи було ще рано, та „Світ дитини" приходив до нас кожний місяць, бо сестра була вже школяркою і любила читати книжечки.

Мої сільські подруги іноді з цікавістю питали:

— Маш відочок, Яничко?

— Мам.

— Дай посмотріти!

Я виймала з шухляди „відочок", американську картку, посипану срібними кришталями, і Настусені очі робились великі і круглі, повні дива. Американські лискучі кришталеві картки, що час до часу приходили до нас із Ню Йорку, мали в селі дуже високу ціну.

Їз затикали за святий образ, оздоблений паперовими квітами.

ЇДУ ДО СЯНОКА

Мені вже сповнилося п'ять років. Крізь шибку сільської плебанії бачу Ворочень, високу, чорну гору, з ялицями та смереками. За тією горою (дві години їзди) місто Сянік. Перед Сяноком — Дубрівка з „колейовою" станцією, де двічі денно з'являється поїзд. Що таке поїзд, я знаю тільки з образків.

Гора Ворочень наводить на мене страх. Там ховаються „збуї", що про них часто говорять старі жінки. Посідаючи в кухні на дзиґликах, жінки скубуть пір'я і співають:

Купалась мя мамусь в каламутній воді
Дала — є мя за біду, тепер плачме обі.
Яка вода ишла, в такій тя купала,
Яка біда прийшла, за таку тя дала.

Проспіваючи одну-дві пісні, розказують про страшні речі. Я вже встигла наслухатись і про „збуїв" і про вовків, і про того ватажка Кругля, що нападає вночі, відбирає майно від багатих і дає бідним...

Внизу, під Ворочнем, мчиться пільна дорога, літом суха та добра, осінню і весною, як розмокне болото, проїхати нею дуже важко. Грузнуть коні, грузне в болоті віз, а вже наш фаетон, що віз єпископа Коциловського на візитацію парафії, застряг під Ворочнем у болоті, і накоїв моєму батькові такого сорому, що про нього говорили всі священики деканату. (Це з оповідань мого батька).

За Ворочнем ще трохи їзди тією пільною дорогою, і ми на битому гостинці. Тоді я вперше в житті побачила правдиве авто. Наші коні стали полошитись, фірман з'їхав набік, зупинив віз, заступив коням очі, що неспокійно били копитами, шарпали дишлем, виривалися.

Перше село за Ворочнем — Юрівці, далі Чертеж, дещо збоку — Улюч, і станція Дубрівка, де зупинявся поїзд. Там я, тримаючись батькової руки, побачила справжню потвору, довгу-довженну, що дихала іскрами й димом, світила страшними очима і сунула прямо на мене, так, як говориться в казці. Це був правдивий поїзд. Я трималась батькових рук, щоб не попастись потворі, яка сопіла, свистала й гула, та метала червоними іскрами.

А потім, у Сяноці, у великому дуже місті, знову ж все незнайоме, все нове. Великі вітрини, повні цікавих забавок, багато на вулиці людей, а на ринку така метушня, такий гармидер, що протиснутись годі. Мама і тато купують в крамниці харчі, Настунці купують „гуску", біленьку булку, що була лемківським дітям, жадним білого хліба, найкращим, тоді, дарунком.

(Продовження буде)

ЗУСТРІЧ ДИСИДЕНТІВ З ДЕЛЕҐАТАМИ НАТО ТА КАНАДСЬКИМ МІНІСТРОМ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

У першому ряді сидять (зліва): Петро Григоренко, Флора МекДоналд, Зінаїда Григоренко, Айше Сейтмуратова, (частинно заступлена журналістом). У другому ряді — Богданна Звонок, Наталка Стрілецька (члени Монтреальського Комітету Оборони Українських Політичних В'язнів в СССР), Раїса Мороз та Петро Вінс.

(Фото: Юрій Луговий)

У першому ряді сидять (зліва): Амбарцум Хлагатіян, Людмила Алексеєва, Петро Григоренко, Флора МекДоналд, Айше Сейтмуратова. В другому ряді, Микола Будулак-Шаригін, Наталка Стрілецька (членка Монтреальського Комітету Оборони Українських Політичних В'язнів в СССР), та Раїса Мороз.

Монтреаль (КОУПВ в СССР). — На запрошення Монтреальського Комітету Оборони Українських Політичних В'язнів у СССР 22-го жовтня ц.р., з нагоди святкування 30-го річчя НАТО, прибули до Оттави десять дисидентів, з них члени Закордонних Представництв Гельсінкських груп в СССР, щоб зустрітись із міністром закордонних справ Канади Флорою МекДоналд, із канадською пресою, та представниками НАТО. Темою зустрічей в Оттаві було обговорити порушення прав людини в Совєтському Союзі.

На цих засіданнях були: десять членів Монтреальського Комітету Оборони Українських Політичних В'язнів у СССР, міністер закордонних справ Канади Флора МекДоналд, вісім представників Департаменту закордонних справ Канади та й такі дисиденти: генерал Петро Григоренко з дружиною Зінаїдою, Раїса Мороз, Петро Вінс, Микола Будулак-Шаригін, Віктор Боровський (представник Української групи): Айше Сейтмуратова (представниця кримських татарів); Амбарцум Хлаґатіян (представник Вірменської групи); Томас Венцклова (представник Литовської групи), та Людмила Алексеєва (представниця Московської групи).

Під час засідань із міністром закордонних справ Канади, що відбувалися від 10-ої год. до 11:30 ранку, представники мали нагоду висловити свої думки. Член Монтреальського Комітету Оборони Українських Політичних В'язнів в СССР представив присутніх дисидентів та відчитав заяву від цього ж Комітету. Загальні точки цієї заяви заторкали становище Канади під час конференції перевірки Гельсіндських Угод у Мадриді 1980 році. Комітет наголосив, що вже протягом кількох років та багатьох засідань між Комітетом та канадським Урядом, у справі порушення прав людини в СССР не дали жадного конкретного результату; що старання канадського уряду були більш спрямовані успокоїти щирі бажання канадців із Східньої Европи, як радше вести конкретну політику в обороні прав людини в СССР; що канадський уряд веде неоднакову політику — де канадським громадянам дає обіцянки в обороні прав людини, а під час міжнародних конференціях ці самі представники Канади говорять, протилежне що викликало брак довір'я в канадській закордонній політиці; що Монтреальський Комітет Оборони Українських Політичних В'язнів у СССР розчарований становищем Департаменту закордонних справ Канади, тому що вони не визнають людей, які заслані в концтаборах як політичних в'язнів (наприклад Микола Руденко, Лев Лук'яненко, о. Василь Романюк), навіть, якщо в них є документація — доказ, що вони політв'язні. Вкінці Монтреальський Комітет ствердив, що недавна доповідь нового міністра закордонних справ Канади перед делеґатами Націй в Ню Йорку виказує нову та продуктивну політику в обороні прав людини в СССР. Комітет сподіється, що ця політика Канадського Уряду продовжуватиметься до конференції перевірки Гельсінкських Угод у Мадриді 1980 році, та цим способом запевнить виконання цих Угод Совєтським Союзом.

По заяві Монтреальського Комітету Оборони Українських Політичних В'язнів в СССР, Петро Григоренко, як колишній генерал-майор совєтської армії, передав свою особисту заяву міністрові закордонних справ Канади про конференцію перевірки Гельсінкських Угод у Мадриді, де він підкреслив стратегічні значення цих Угод, а саме: що Совєтський Союз отримав конкретні гарантії, що Захід не буде насильно домагатись окупованих територій СССР, а Захід отримав лише обіцянку, що СССР буде шанувати права людини. У своїй заяві ген. Григоренко дальше домагався, щоб передумовою конференції у Мадриді було звільнення усіх заарештованих членів Гельсінкських груп та загальної амнестії для всіх політичних в'язнів у СССР. Дальше, генерал підкреслив, що, якщо ці домагання не будуть виконані, то обов'язком західніх країн анулювати конференцію у Мадриді.

Людмила Алексеєва відчитала заяву, підписану членами західнього представництва Гельсінкських груп у СССР, де вона заявила, що 20 із 36-ох членів цих Гельсінкських груп були заарештовані перед і під час Београдської конференції. У цій заяві дисиденти пригадували міністрові закордонних справ Канади, що єдина ефективна оборона прав людини в СССР — це сильна інтервенція західніх урядів та політична опінія.

Микола Будулак-Шариґін відчитав заяву ген. Григоренка в англійській мові на тему національного питання. У цій заяві подано такі точки: що в Совєтському Союзі провадиться ґеноцид, що провадиться русифікація української мови, є примусова міграція — де уряд заохочує людей різними методами виїжджати зі своїх країн, що етнічно-культурні угруповання заборонені в СССР, що оборона національних прав жорстоко карана. У заяві подано приклад українського народу — що більшість політв'язнів, більше як 40 відсотків, це українці. У цій заяві ген. Григоренко пропонує щоб точніше представити вище згадані проблеми під час конференції у Мадриді, канадський Уряд повинен мати українського делеґата, який говорить плинно українською мовою. Накінець, генерал домагався, щоб канадський Уряд практично підніс українську справу такими способами: влаштувати дипломатичні зв'язки з Україною на різні амбасадорства та щоб заторкнути питання вільної еміґрації із Совєтського Союзу до Канади, специфічно еміґрації таких політичних в'язнів, як: Данило Шумук, Святослав Караванський, Юрій Шухевич, Константин Скрипчук, Йосип Тереля, д-р Михайло Плахотнюк та й багато інших.

Відтак Томас Венцклова відчитав заяву, що її підписали всі присутні дисиденти. У цій заяві дисиденти закликають Канаду та й всі західні країни заставити Совєтський Союз, щоб він дотримувався Гельсінкських Угод, щоб дійшло до звільнення усіх політичних в'язнів в СССР, та щоб була загальна політична амнестія у СССР.

Айше Сейтмуратова передала в імені кримських татар заяву міністрови Закордонних Справ Канади, де вона домагається, щоб Канада допомогла звільнити вісім заарештованих кримських татар. У цій заяві також пояснено, як Совєтський Союз насильно депортує татар із Криму, та що Канада, як країна, що підписала Гельсінкські Угоди, має моральне зобов'язання активно піднести цю справу. Айше Сейтмуратова також передала копію „Заяви до Об'єднаних Націй", що її підписали сорок дисидентів в обороні кримських татар.

Петро Вінс представив питання іміґрації до Канади тих, що їх переслідувано в Совєтському Союзі за їхні національні та релігійні переконання, подавши приклад 30,000 п'ятдесятників з України, які внесли подання на дозвіл виїхати до Канади.

По заявах дисидентів, міністер Закордонних Справ Канади, Флора МекДоналд подякувала Монтреальському Комітетові Оборони Українських Політичних В'язнів у СССР за зорганізування найбільшої групи дисидентів, яка прибула до Міністерства Закордонних Справ в Оттаві. Флора МакДоналд заявила, що вона була рада обмінятися думками, та сказала що деякі з присутніх представників Міністерства Закордонних Справ на засіданнях будуть брати участь у підготові Мадридської Конференції. На запитання, яке буде становище Канади під час Конференції у Мадриді, Флора МекДоналд відповіла: „Ми думаємо що Канада буде займати сильне становище у відношені прав людини". Відповідаючи на запитання, чи Совєтський Союз буде висилати своїх представників, щоб обговорити становище Канади під час Мадриду, Флора МекДоналд сказала: „Офіційно не буде делеґації. У наступному році будуть засідання із ЗСА та Німеччини, щоб виробити становище під час конференції у Мадриді." Флора МекДоналд також заявила, „що СССР не зможе вплинути на становище Канади." Вона також заявила, що „для неї питання, прав людини і гуманітарні питання дуже важливі як в Канаді, так як і в інших країнах; що посол до Мадридської Конференції вибраний, та питання прав людини дуже важливе для Канади; що уряд плянує створити підкомітет до Мадридської Конференції, який тільки займався би правами людини; що вона не буде боятися піднести справу прав людини, та якщо Канада піднесе цю справу, то без підтримки інших країн, не можна буде нічого зробити; та що є дуже важливо, щоб подібні засідання з дисидентами продовжувалися до Конференції у Мадриді 1980 році." Флора МекДоналд також підкреслила, що важлива є підтримка громадян Канади у справі прав людини у формі листів до Уряду, з вимогою, щоб канадський Уряд зайняв сильну позицію в обороні прав людини в СССР у Мадриді 1980 році. Уряд буде реаґувати так довго, як канадці будуть обстоювати цю справу.

На запрошення Монтреальського Комітету Оборони Українських Політичних В'язнів в СССР, Рей Кантільон, представник фірми адвокатів, прокураторів та нотарів Еванс Кантільон та Ґолдштейн, заторкнув справу Данила Шумука. Флора МекДоналд сказала, що вона представила цю справу Шумука у її недавні промовці перед Об'єднаними Націями.

По засіданнях із представниками Міністерства закордонних справ Канади відбулася пресова конференція із Флорою МекДоналд та й з всіма дисидентами. Перебіг про пресову конференцію передавано по всіх місцевих та національних радіостанціях, телевізії та пресі по Канаді. Флора МекДоналд пообіцяла зайняти рішуче становище в обороні прав людини. Генерал Григоренко пояснив, які вимоги подано міністрові закордонних справ Канади під час засідань. По цій конференції, у будинку Закордонних Справ Канади, вийшла конфронтація, між агентом Андреєм Сандаковом із совєтського пресового аґенства „Новості" та трьома дисидентами — Зінаїдою Григоренко, Віктором Боровським та Миколою Будулаком-Шаригіном, у справі психіятричного знущання над політв'язнями в СССР.

По пресовій конференції із Флорою МекДоналд, відбулася друга пресова конференція в Оттавському Пресовім Клюбі. Під час цієї конференції члени дисидентської делеґації говорили в обороні їхніх національних Гельсінкських груп. Генерал Григоренко став в обороні Української групи, Томас Венцклова — Литовської групи, Амбарцум Хлагатіян — Вірменської групи, а Айше Сейтмуратова в обороні кримських татар. Петро Вінс представив питання релігійного переслідування в Україні, Микола Будулак-Шариґін говорив про політв'язнів, які примушені працювати в концтаборах, виробляючи олімпійські пам'ятки, як наприклад „ведмедик Мішка". Його слово було надрукуване в пресі по цілій Канаді. Раїса Мороз обширно описувала український дисидентський рух та русифікацію української мови.

Відтак дисидентів запрошено на обід у Парляменті зі сенатором П. Юзиком, федеральними послами та представниками Оттавського відділу Ліґи Поневолених Націй у СССР.

Цього ж самого дня, від 3-ої години по полудні до 5:30 вечора, дисиденти свідчили перед делеґатами НАТО (Північно-Атлантійський Союз). Усі дисиденти представили своє становище в обороні прав людини в СССР, наголосуючи ті ж самі пункти, як і під час засідань з Міністерством закордонних справ та під час пресових конференцій. Дисиденти також відповідали на запити делеґатів НАТО.

Увечері, дисиденти та члени Монтреальського Комітету Оборони Українських Політичних В'язнів у СССР прибули на вечерю в Сенаті, зорганізовану сенатором П. Юзиком. На вечерю також спеціяльно прилетів екзекутивний директор Централі Комітету Українців Канади д-р С.Я. Кальба. Генерал П. Григоренко, в імені всіх дисидентів, подякував сенаторові Юзикові за зорганізування вечері та Монтреальському Комітетові в Обороні Українських Політичних В'язнів СССР, за те, що запросили присутніх дисидентів та зорганізували засідання в Оттаві.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ КИЇВ — ГОТУЄТЬСЯ ДО ОЛІМПІЯДИ — 80

Як вже проголошено, змагання олімпійського турніру копаного м'яча, поруч Москви, Ленінграду і Мінська, відбуватимуться теж в столиці України — Києві. У фінальному турнірі виступлять усіх 16 дружин/6 европейських, по 3 азійські та африканські і по дві від країн Південної та Центральної Америки) поділені на чотири рівнорядні групи. Змагання в групах проходитимуть в днях 20-25-го липня 1980 року. По дві дружини, що займуть 1,2 місця продовжуватимуть дальше змагання. Фінальна гра відбудеться на стадіоні „Лужниках" в Москві, 1-го серпня 1980 року.

Реконструкція Київських стадіонів

У зв'язку з призначеними змаганнями турніру копаного м'яча в столиці України продовжується реконструкція головніших стадіонів і зокрема так зв. „Республіканського" стадіону, який вміщує 100,000 глядачів. На ньому вповні реконструйовано: трибуни, площу змагань і закінчують монтувати світляні, 80-ти метрові вежі, які привезли аж з Мадярщини. Закінчують теж 9-ти поверхову будівлю спортового павільйону, в якому будуть приміщені почесні гості Олімпіяди і члени Міжнародного Олімпійського Комітету. Для цього, щоб якнайменше розходилися по місті учасники з різних країн для них спеціяльно будують великий торговельний комплекс, до якого входять кафетерія, ресторан, кіоски до продажу сувенірів і пропаґандивної літератури....

Треба відмітити, що багато робіт при цих перебудовах виконали українські студенти і молодь — безплатно — у вільних від науки днях, до чого їх насильно зобов'язували партійні бонзи і російські „спортові політики".

Культурно-мистецькі програми під час олімпійських змагань

Традиційно культурно-мистецькі програми відбуваються на усіх Олімпіядах і їх навіть рекомендує Міжнародний Олімпійський Комітет. Очевидно Москва прагне перевершити усі дотеперішні культурно-мистецькі програми і цим доказати „перевагу совєтського способу життя". До Москви зженуть сотні різнонаціональних мистецьких ансамблів, які розважатимуть десятки тисяч глядачів з усіх кінців світу, щоб цим прислонити їм очі від злиднів, поневолення і терору, в яких живуть народи червоної Російської імперії.

Говорячи про культурно-мистецьку програму для понад 50 тисяч глядачів, з цього числа коло 10 тисяч з країн вільного світу, які приїдуть до Києва на гри копаного м'яча, перший заступник міністра культури Українсько РСР-С В Колтунюк, ясно сказав: „Олімпійська культурна програма покликана також стати одним із дійових засобів пропаґанди і розкриття переваг нашого радянського способу життя, популяризації мистецтва і культури українського народу, що за роки радянської влади досяг небувалого роз квіту в братньому союзі радянських республік, в руслі єдиної радянської культури, багатонаціональної за формою, соціалістичної за змістом, інтернаціоналістської за духом і характером...

Про це, що цими культурними програмами окупаційний режим України бажає закрити злочини переслідувань і ув'язнень численних діячів культури і мистецтва, борців за Визволення України та російську заборону щоб українські спортовці могли репрезентувати Україну в Олімпіяді — окремо, „міністер" Колтунюк не міг сказати.

Уже проголошено, що в київських мистецьких програмах візьмуть участь провідні мистецькі ансамблі і найвизначніші виконавці, найкращі представники мистецької самодіяльності і відомі майстри спорту.

Під час Олімпіяди працюватимуть усі київські театри і солісти театру опери і балету імені Т. Г. Шевченка (сам театр буде закритий для реконструкції), цирк так зв. „мюзік-гол" і балет на льоду, функціонуватимуть всі музеї, що відкриють нові спеціяльні експозиції. Для гостей будуть організовані, очевидно під наглядом КҐБ, тематичні екскурсії, під час яких їм розкажуть про минуле й сучасне Києва, покажуть визначні історико-культурні пам'ятники і архітектурні заповідники. Програма передбачає також великі масові театралізовані й спортові свята та гуляння на вулицях і площах міста, фестивалі у парках і палатах культури.

Виконавцями тієї грандіозної пропаґандивної програми будуть: Державний заслужений академічний український народний хор ім. Г. Верьовки, ансамбль танцю України ім. П. Вірського, академічна капеля України „Думка", капеля бандуристів України, Буковинський ансамбль танцю, Черкаський і Закарпатський народні хори, Гуцульський ансамбль пісні і танцю, Київський балет на льоді, Мюзік-гол, вокально-інструментальні ансамблі „Червона Рута", „Мрія", „Явір", „Романтики" та інші. У виставках і концертах візьмуть участь народні артисти імперії М. Водяний, А. Гашинський, А. Гай, Д. Гнатюк, В. Калиновська, В. Ковтун, Є. Мірошниченко, А. Мокренко, А. Роговцева, А. Солов'яненко, К. Степанков, Н. Суржина, народні артисти України Ю. Багатиков, С. Коливанова, С. Ротару, Т. Таякіна, відомі майстри гумору й сатири Ю. Тимошенко та Ю. Березін.

У величезній залі „Україна" на вечорі „Дружба не знає кордонів" демонструватимуть фільми спільного виробництва кіностудій республік імперії і очевидно країн „соціялістичної співдружності".

Велике спортове свято відбудеться в Палаті спорту 2-го серпня 1980 року, де артисти Українського концерту виступлять з програмою „Олімпіяда — 80". А наступного дня уславлених спортовців вітатимуть на вечорі „Письменники і композитори України — спорту", що відбудеться у великій залі київської консерваторії ім. П. Чайковського. Поети і письменники С. Олійник, Л. Дмитерко, В. Коротич, М. Ткач, Д. Луценко, композитори О. Білаш, П. Майборода, І. Шамо та інші представлять на вечорі свої твори, присвячені совєтському спортові. Виконуватимуть їх солісти та естрадно-симфонічна оркестра Українського телебачення і радіо...

Як бачимо кремлівські можновладці наказали своїм заступникам в Україні запрягти до тієї пропаґандивної програми усі найкращі культурно-мистецькі сили, щоб як в часі великого голоду в Україні обдурювали діячів вільного світу, включно з президентом Франції, які голоду не побачили так і в 1980 році хочуть обдурити тисячі громадян різних континентів світу тим, що Україна „вільна", співає, танцює, сміється і прославляє накинений російський імперіялістами клич „навіки разом" з Росією і „братнім російським народом"!... Обов'язком українців у вільному світі є своєчасно поінформувати діячів і спортовців країн свого поселення про справжню підсовєтську дійсність та чергову московську „показуху", цим разом з нагоди Олімпіяди, якою Москва хоче закрити свої злочини „голокавст" над українськими й іншими поневоленими народами в своїй імперії.

Четверта Орликіяда в Чікаґо

Приготування у Пластовій Станиці на Орликіяду в Чікаґо перервалися, бо Станиця відзначала свій тридцятилітній ювілей існування і всю силу спрямувала в тому напрямі. Але завдяки приятелям Пласту, колишнім пластункам: Вірі Андрушків і Христі Гнатчук підготова до теми „Український Львів" йшла досить пильно. Створено чотири загони, два пластунок-юначок, старших і наймолодших і два загони юнаків. Адміністрація була в руках пл. сен. Всеволода Гнатчука, що йому допомага пл. сен. Петро Капітанець. Львину частину праці провів п. сен. Михайло Витягловський, який душею був відданий цій справі, він же ж організатор попередньої Орликіяди в Детройті. Станична Старшина апробувала на своїх сходинах участь в Орликіяді.

Погода, дня 10-го листопада, не дуже сприяла виїздові трьох малих автобусів, у яких вмістилося дуже вигідно 23-ох учасників Орликіяди і 8 старших осіб, виховників та водіїв. Перед, звичайно вела ст. пл. Леся Серафин, добрий водій, яка нікола не хотіла уступити завзятому пл. сен. Всеволодові Гнатчукові з його „веном". В цьому змаганні не брала участи пл. сен. Христина Козак, спокійна і розважна, вона вибрала рівномірний крок, і своїм „веном" на ў-ім осіб не перейшла ані пів милі понад приписані закони швидкості. Всі водії були добрі і їм можна і в майбутньому батькам віддати своїх дітей під опіку. В поворотній дорозі, видно Леся задовго танцювала і була втомлена, керувала автом ст. пл. Наталя Лончина, яка мала більше щастя, бо сонце вийшло на небо і проводжало подорожних своїм найкращим світлом ввесь час їзди.

Тільки один раз зупинялися на половині дороги і всі разом заїдали всякі коржики, дехто і шинку. По короткому відпочинку подорожували далі й за сім годин їзди ми опинилися у Чікаґо, яке нас привітало ковбасками з цибулею і приятельською усмішкою. У тій залі, де нас запровадили відбувалася ще наука Українознавчих Курсів і ми мали ще час телефонувати на ввесь світ до наших друзів та замовити нічліги.

По відкритті -8 загонів засіло підковою за столи і ще могли собі ларяти матеріял. Підкову закрили столи в чотирикутник для Трибуналу і Лави Суддів. Провідники загонів витягали з урни питання, яких було 35 і на них відповідали. Можна було тільки безмежно радіти, тим які в той час були на залі, з того, що стільки багато знання про український Львів тут висловлювала своїми устами пластова молодь, яка вже в більшості народилася тут, у цій країні нашого поселення. Треба подивляти скільки багато ентузіязму, скільки глибокої віри вклала молодь у тему, яка була гаслом цієї Четвертої вже з ряду Орликіяди надозерної смуги північної Америки.

Участь взяли: Загін число 1, „Золота пшениця", юначки 10-го куреня ім. Ольги Кобилянської з Детройту. Наймолодші, які недавно перейшли з новацтва.

Загін, число 2, хлоп'ячий гурток „Яструб" 13-го куреня ім. Тараса Чупринки, з Детройту.

Загін, число 3, хлоп'ячий гуркок „Кобри" 13-го куреня ім. Тараса Чюпринки з Детройту.

Загін, число 4, гурток пластунок-юнаків 25-го куреня із Чикаґо.

Загін, число 5, пластуни-юнаки 7-го куреня з Чікаґо.

Загін, число 6, пластунки-юначки 6-го куреня ім. Марка Вовчка з Чікаґо.

Загін, число 7, пластунки-юначки 36-го куреня із Чікаґо.

Загін, число 8, гурток пластунок-юначок Червона Калина" з Детройту.

Усі учасники були добре підготовані, багато вклали любови і чуття у тему і було досить важко не раз обрати, хто з них найкращий, хто з них тільки добрий, а хто слабший. Але це завдання взяли на себе судді, які вже не один раз засідали на таких змаганнях і мали чималий уже в цьому досвід.

Після змагу дуже смакувала вечеря, але на багатьох лицях учасників був видний неспокій. Молодими душами вирувало питання: чи я відповів або чи я відповіла добре. Чи я не забув чого або чи я забула дещо додати у своїй відповіді на питання, що вибрав наш провідник. Питання не раз було таке сухе, що для старих справляло трудність. Для того повторено ще два рази витягання питань. За третім разом можна було бути певним в оцінці знання учасників. А для самих учасників давало можливість витягнути краще питання. Горе тому, хто тричі витягав сухе питання, на що його загін не мав змоги розвинути своє знання і показати себе кращим.

На остаточній збірці зачитано висліди змагу. Перше місце заняли пластунки 10-го куреня, гурток Червона „Калина з Детройту". Друге, взяли пластуни-юнаки, гурток „Кобри", 13-го куреня ім. Т. Чуприки з Детройту. Третє місце одержали пластунки-юначки із куреня 6-го ім. Марка Вовчка з Чікаґо.

Одноголосно відмітила лава суддів великий вклад праці двох загонів, а це 1-го загону „Золота пшениця" з Детройту, наймолодших пластунок-юначок та юнаків із 7-го куреня з Чікаґо.

Гетьманівною обрано пл. розв. Аріядну Ванджарук, членку 6-го куреня ім. Марка Вовчка з Чікаґо. Гетьманичем, пл.-юнака Василя Маркуся, члена куреня юнаків з Чікаґо.

Організатором цієї гарної зустрічі й змагу була пл. сен. кер. Софія Кульчицька, якій допомагали її донька та чоловік і член 8-го куреня ім. Григора Орлика п. сен. Стефан Матвіішин, пл. сен. Ореста Пілецька, ст. пл. Квітка Гура та інші. Гарно вив'язалися із свого завдання командант Зустрічі ст. пл. Ю. Ґорчинський, бунчужний ст. пл. Б. Люшняк обидва із Чікаґо, та писар ст. пл. А. Михалович з Детройту.

На Змагу були присутніми два священники, багато батьків та приятелів. Як церковні уряди, українська школа, так громадські організації пішли назустріч у всьому, щоб Орликіяда не мала перешкод. Хотілобся мені уюсіх їх назвати, на жаль, їхні прівища та назви організацій прихильних Пластові я призабув.

Вповні вдала подорож, радісне перебування в Чікаґо, в дружбі з нашим недалеким сусідом, дають докази порозуміння, яке і в майбутньому ще поглибиться. Бож всім нам відомо, що не справа в здобутих трофеях, чи одержаних перших місцях, але найголовніша справа, це вклад праці, у поглибленні знання, у дружньому змагу, це нас повинно задовольняти і єднати, утривалювати добросусідство. З гарним приятелем, гарно і „програти". У прогрі дозріває людина. Глибокі вчені твердять, що помилки навчають людину далеко більше, як успіхи. Успіхи дуже часто призводять до пихи, до гордости, до низьких прикмет. Тому треба продовжувати Орликіяду, вона своїм шляхетним змагом вносить багато цікавого у пластове виховне життя. Дяка 8-му куреневі ім. Григора Орлика, що вже багато років тому заініціював таку імпрезу, де може проявити себе молодь і передав її пластовому загалові на власність.

Треба ще згадати, що в іншій залі цього ж будинку відбулася програма під назвою „Юнак", яку досить широко, бо майже на дві години, виконавці розмалювали в різних барвах пластове життя. Треба похвалити організаторів цього специфічного вечора, якого можна вповні назвати доброю ревією.

По всіх тих імпрезах, по програмі, змагу й зустрічі, відбулася танцювальна вечірка, по якій не можна було багатьох на другий день добудитися, бо так усі спали твердим сном. Організатори Зустрічі, на жаль, їх не було багато, мусіли заводити порядок, підраховувати різні вплати, і ще вийшли вранці до церкви, щоб зустрітися з приїжджими гостями і відпровадити їх до авт.

Михайло Бажанський

ОКРУГИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ НЮ ДЖЕРЗІ...

(Закінчення зі стор. 1)

силя Оріховського, як також попереднього головного предсідника і тепер почесного члена Головного Уряду УНС Йосипа Лисогора і редактора-емерита Антона Драгана, за їхню опіку членами і допомогу відділовим та окружним урядовцям в їхній праці для добра УНСоюзу і Громади. Грамоти вручали голови Округ Степан Островський, інж. Богдан Мак, Михайло Захарко і Іван Хомко.

Після формальностей і церемоніялів, зустріч та розмови на актуальні союзові і громадські теми, переплітані співом колядок, продовжувалася при перекусці до пізнього вечора і закінчено її взаємними традиційними побажаннями Веселих Свят та Щасливого Нового Року.

Відзначені секретарі чотирьох Округ УНС стейту Ню Джерзі

Весела імпреза сеньйорів у Чікаґо

Клюб Сеньйорів при катедрі св. Миколая влаштував в неділю, 11 листопада ц. р., по обіді, веселу імпрезу. Клюб, що нараховує 150 членів мав чим показатися. Бож виступив його власний хор під диригентурою професора Шутя з чотирьома піснями, між ними, „Зібралася компанія" і „Розпрягайте хлопці коні". Сеньйори мають ще виразні голоси, а сопрани, альти і баси виглядають назверх здорові. А як почуваються вони внутрі, це залежить від гумору, який треба мати. Цим же самим зовсім розумно з боку клюбу, що він влаштував веселу імпрезу, бож тоді забувається про всякі внутрішні недуги.

Музичне тріо — п-і Михайлович, Ольга Анельська і проф. Бачовський вдарили на бандурі і піяно козацької „Заспівали козаченьки". Зі спеціяльною гуморескою виступила п-і Пігут.

Координатором мистецької і товариської програми був інж. Є. Форович, який виїжджає взимі до Чехо-Словаччини (там тепліше). Головою цього рухливого товариства є д-р Олексюк. Про це, що клюб рухливий і активний свідчить його касовий звіт. За час свого кількалітнього існування Клюб пожертвував на народні цілі 8,425,67 дол. з того 6,008 дол. на відновлення катедри.

До веселого проводу тост майстра долучився і я з кількома дотепами. А поетеса Ганна Черінь скомпонувала на цю імпрезу спеціяльну пісню-марш, який долучено до програми і всі разом її заспівали:

МАРШ ЕМЕРИТІВ

Ми веселі емерити
Раз, два, три —
Бистрі, як метеорити —
Раз, два, три —
Хоч у нас печінки хворі
Та зате серця бадьорі,
Раз, два, раз, два, раз, два, три!

Хоч тепер ми не багаті,
Раз, два, три
Й не в своїй живемо хаті,
Раз, два, три,
Не доляри, лише центи
Та і з них у нас проценти
Раз, два, раз, два, раз, два, три.

Хоч і зморщки є на лицях,
Раз, два, три.
Порох є в порохівницях,
Раз, два, три.
До концерту і до книжки
ми без авт дійдемо пішки
Раз, два, раз, два, раз, два, три.

Мелодія: Гей Ви Стрільці Січовії, раз, два, три.

Відтак була виграша. І присутні в очікуванні на її вислід у приємній атмосфері просиділи за солодким і кавою дві безжурні години. За два доляри вступу варто було прийти на цю імпрезу.

Степан Куропась

МҐР СЛАВА СТЕЦЬКО ДОПОВІДАТИМЕ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. Й. — У неділю, 30-го грудня ц. р., о год. 2:30 по полудні тут у великій залі Українського Народного Дому при 140 Друга евеню виступить з політичною доповіддю мгр Слава Стецько, редактор журналу „АБН Кореспонденц", керівник Бюра ЦК АБН і відома політична діячка. Вона говоритиме на тему: „У боротьбі за розвал тюрми народів". Доповідь спонзорують Організації Українського Визвольного Фронту — ПАБНА, ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, Т-во кол. Вояків УПА, СУМ-А і ТУСМ. Вступ — вільні датки.

САМВИДАВНИЙ...

(Закінчення зі стор. 1)

Вернувся знов додому, до матері, в квітні 1965 року. Вернувся фізично слабим, виснаженим, хворим на виразку шлунку, але зрілим громадянином після „університетів" політичних таборів і спілкування з відомими в'язнями сумління, зокрема з нині покійним Михайлом Сорокою.

Юрій Литвин є автором збірки віршів „Трагическая галерея", переважно з мотивів уярмленого і табірного життя людей за свої високі ідеї і вірність принципам. Його творчість: публіцистичні статті та праці з питань держава і право в СССР та політично-економічний трактат радянської дійсности з філософським ухилом тощо. (Ці рукописні роботи були в нього вилучені органами КДБ під час трусу 6 березня 1979 року).

Третя судимість за ст. 187/1 ч.1 КК УРСР. Відбував 3 роки в таборах (від 14 листопада 1974 до 14 вересня 1977) за межами УРСР в Комі АРСР і там йому робили операцію шлунку на виразку. Одружений і розлучений на бажання дружини Ніни Мельниченко після того, як був засуджений в листопаді 1974 року. Має дванадцятирічного (нар. 19 липня 1967 року) сина Ростислава.

Ю. Литвин є членом Групи, оголошений після трусу 6 березня 1979 року.

Прокуратура Васильківського району (слідчий КДБ Зініч) викликала повісткою Ю. Литвина на допит 30 травня 1979 року. Ю. Литвин на допит не пішов і відповів письмовою заявою такого змісту:

„Голові КДБ Української РСР, Комітету по захисту прав людини при ООН.

З приводу моєї літературної і правозахисної діяльности, а також діяльности Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод в СРСР вважаю непотрібним давати будь-які свідчення органам КДБ. Маю тверде переконання в тому, що моя особиста діяльність, так само, як і діяльність Української Гельсінкської групи не суперечать букві, ні духу Загальної декларації прав людини, Прикінцевому актові Гельсінкських угод, Конституції СРСР і тому втручання органів безпеки в мої особисті справи і справи Групи розглядаю як брутальне правопорушення. Ю. Литвин".

6 серпня 1979 року Юрій Литвин був заарештований в м. Василькові, куди його викликали повісткою на допит. Про арешт його матір не було повідомлено; коли Н. Парубченко почала розшукувати сина їй вручили повідомлення Васильківської прокуратури від 6 серпня 1979 року за підписом молодшого радника юстиції УРСР Н. Г. Твердохлєб „... сообщаю, что Литвин Ю. Т. 6.8. 1979 года за совершенное преступление предусмотренного ст. 188/1 ч. 2 КК УРСР прокуратурой г. Василькова арестован и содержится под стражей в следственном изоляторе УВД Киевской обл."

Мати понесла передачу в тюрму м. Києва на Лук'янівці. Там передачі для Литвина не взяли, мовляв, нема такого. Три дні її ганяли з Василькова на Лук'янівку в Київ, а з Лук'янівської тюрми в КПЗ м. Василькова.

Що ж передує арешту Ю. Литвина і завіщо він був підступно заарештований: 19 липня Ю. Литвина схопила міліція РУВД на пляжі річки Стугна в м. Василькові і припровадила у витверезник на автомашині. Роздягли його силоміць — добровільно він відмовився роздягатись — прив'язали до залізного ліжка і побили в живіт (він хворий на виразку шлунку, в квітні його оперували). Про злочин і наругу над Ю. Литвином свідки події Леонід Парубченко і Толя Бобир сповістили Піденкові — завідуючому кадрами заводу „Битмаш", де працював Ю. Литвин до операції, де його добре знали люди, симпатизували йому. Громадська комісія в складі Піденка, Стули Івана Дмитровича (пенсіонер, колишній інспектор шкіл, що особисто знав вчительську родину Литвинів) і авторитетний товариш „X" розпорядились Ю. Литвина звільнити:

він не був п'яний, бо загалом людина не питуща за своєю відразою до алкоголізму та стану здоров'я.

Від покарання міліція себе застрахувала — виписали квітанцію на сплату 10 карб. за обслуговання у витвирезнику, а для „примирення" тут же об'явили Ю. Литвину, що з цього дня, тобто з 19 липня, адміністративний нагляд з нього здіймається. Ю. Литвин мав адміністративний нагляд з травня 1978 року.

Міліція явно перегнула палку, але рука насильника підтримала престиж міліцейського мундира в такий спосіб.

Конфуз міліції базувався на прорахункові: „Як людина може не випити, коли несе пляшку шампанського?" Цього ж дня, 19 серпня, коли за ним полювали людолови, був день народження його 12-річного сина Ростислава і він йшов, щоб його привітати, але хутко вийшов з квартири Віри Мельниченко з якою він в розлуці і попрямував на пляж. На Стугні в Василькові завжди купаються за чарчиною, але міліцейська „облава" з 4-ох кинулася на Ю. Литвина і його родича Л. Парубченка (останній трохи похмелився на ім'янинах).

Коли зняли нагляд, напосілися чого не працює, хоч добре знали, що не працює після тяжкої операції, а завдяки тиску кураторів на медичну установу, Ю. Литвин не мав післяопераційної інвалідности, як усі хворі на того профілю хвороби.

Пішов найматися на деревообробний комбінат в цех збивання ящиків — там був великий попит на робітників. Завідуючий бази відмовив: „Ти не той фахівець" Зрозумів, що треба „рекомендації" своїх кураторів. Звернувся Ю. Литвин і до слідчого КДБ Степаненка і до найстаршого КДБ Українського. Пообіцяли допомогти. І допомогли: шостого був заарештований за опір міліції за ст. 188/1 ч. 2. Отакий фінал справи за яку треба було притягти до судової відповідальности людей в міліцейському мундирі і тих, хто навмисно давав Розпорядження.

Пильність Ю. Литвина приборкали улаштовуванням на роботу, він чекав покарання-розправи за „неробство" і своєчасно не одержав судової справи за знущання і побої в „отрезвіловці" при наявности двох свідків і трьох членів громадської комісії. А тимчасом матір його сина Віру Мельниченко, що систематично одержувала матеріяльну допомогу по домовлености схилили через вплив її чоловіка Дряніщнікова, оформити 8 серпня судову справу аліментів".

ЗАКЛИК СВІТОВОЇ РАДИ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ СКВУ

В СПРАВІ ДОПОМОГИ НОВОПРИБУЛИМ УКРАЇНСЬКИМ ДИСИДЕНТАМ

Ми надзвичайно радіємо щораз частішим приїздом українських дисидентів у вільний світ. Маємо надію, що це є тільки початок і внедовзі зможемо вітати ще більше нових дисидентів. Одначе це є зв'язане з великою відповідальністю нас усіх, щоб їх відповідно прийняти, допомогти їм у їхньому поселенні та влаштуванні нового життя.

Тому звертаємося до всієї української спільноти зі закликом збільшити свою жертовність.

Щоб запевнити рівномірний розподіл допомоги новоприбулим дисидентам, просимо складати свої щедрі пожертви в українських крайових допомогових організаціях.

Екзекутива Світової Суспільної Служби СКВУ

Пожертви просимо пересилати до ЗСА: United Ukrainian American Relief Committee, Inc., 1321 West Lindlej Ave. Philadelphia, Pa. 19141 USA.

Канада: Ukrainian Canadian Social Services Inc., „Pomich Ukraini", 2445 Bloor St. W.., Toronto, Ont. M6S 1P7.

ПАБНА, ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, Т-во кол. Вояків УПА, СУМ, ТУСМ

запрошують все Українське Громадянство Ню Йорку й околиць на

ДОПОВІДЬ

п. з.

„У БОРОТЬБІ ЗА РОЗВАЛ ТЮРМИ НАРОДІВ"

яку виголосить

Мґр СЛАВА СТЕЦЬКО

в неділю, 30 грудня 1979 р., о год. 2:30 по пол. у великій залі УНДому в Ню Йорку

140 Друга Авеню

Вступ — вільні датки

ПРОСИМО СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ 10 ДОЛ., ЯК

РІЗДВЯНИЙ ДАР

НА КУПНО ПЛОЩІ ПІД БУДОВУ ЦЕРКВИ СВ. АНДРЕЯ ТА МІСІЙНОГО ОСЕРЕДКУ СЛУГИ БОЖОГО МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО НА ОЛИВНІЙ ГОРІ в ЄРУСАЛИМІ

Пожертви прошу висилати чеком на нашу адресу:

Rev. Casimir Roszko
Ecum. Christ Child Center
27/403 Nazareth, Israel

або до банку Barclays Discount Bank LTD. Nazareth

При цій нагоді

НАША УКРАЇНСЬКА МІСІЙНА СТАНИЦЯ в НАЗАРЕТІ

бажає всім Жертводавцям

Веселих Свят Різдва Христового та Щасливого Нового Року 1980.

о. КАЗИМИР РОШКО, настоятель

ПРО МИСТЦЯ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

елементами позасвідомого, містичного, трансцендентного. Саме це надає творам Вирсти загадковости, що сильно інтригує глядача. Деякі твори нагадують творіння світу з хаосу. Всі ці елементи пов'язані в синтезу безмежною скалею кольорів та особливим світлом — позаземним, космічним. Вирста у своїх творах — емоційний оптимізт, беручи до уваги симфонію його згармонізованих досконало кольорів при особливому насвітленні, що надає творам особливого ритму й музикальности.

Цей багатий кольорит мистець увібрав у свою душу, виростаючи серед чарівної природи буковинських Карпат, разом з тонами гуцульських мелодій, тому Вирста у своєму малярстві — поет і музик. З огляду на музикальність, твори Т. Вирсти дещо споріднені з новим мистецьким напрямком — летризмом, хоча він наскрізь самобутній, без найменшого натяку на якесь епігонство. Термін — летризм постав у поезії й основується тільки на сонорних звуках, що нагадує в дечому ранні поезії П. Тичини (не пізнішого — кремлівського трубадура), а згодом летризм застосовували в образотворчому мистецтві. Проте Темістокль Вирста — окреме й самобутнє мистецьке явище. Стиль Вирсти, його підхід до мистецтва та його філософія йде мабуть впарі з польотами астронавтів у космос чи навіть з майбутньою нуклеарною війною, отже він — мистець майбутнього. Твори Т. Вирсти призначені для глядачів з сильно розвинутим відчуттям, як теж інтелектом, отже для вибранців. Проте виставка його творів в Едмонтоні особливо схвилювала й пересічних глядачів і вже першого дня більшість його творів розкупили.

Перед мистцем ще велике творче майбутнє й завдяки подивугідній працьовитості він збагатить своїми творами скарбницю українського й світового мистецтва, та може здивувати мистецький світ новими здобутками.

КУРАТОРІЯ ФОНДУ ДЛЯ ВИДАННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ БОГДАНА КРАВЦЕВА ПРИЙМАЄ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВИ

на продовження публікації поетичної, літературної і публіцистичної спадщини

БОГДАНА КРАВЦЕВА

ПЕРШИЙ ТОМ — повна збірка поетичної творчости — вже появився друком і є в продажу.
ДРУГИЙ ТОМ — наукові й літературознавчі праці — готовий до друку.
ТРЕТІЙ ТОМ — публіцистична творчість в обороні української культури і літератури перед нищенням і фальсифікацією в поневоленій Батьківщині — у підготові до друку.

Ціна	у передплаті	Після появи друком
За всі ТРИ ТОМИ	$ 35.00	$ 45.00
ЗА ПООДИНОКІ ТОМИ		
I ТОМ (Поезія)		$ 15.00
II ТОМ (Наукові й літературознавчі праці)	$ 12.00	$ 15.00
III ТОМ (Переклади поезій)	$ 12.00	$ 15.00

ЗАМОВЛЕННЯ

Замовляю
Всі ТРИ ТОМИ .... $ 35.00
I ТОМ .... $ 15.00
II ТОМ .... $ 12.00
III ТОМ .... $ 12.00
МОЯ ПОЖЕРТВА НА ВИДАННЯ ТВОРІВ .... $ ....
Залучую чеком суму .... $ ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса: ....

Чек виставляти на B. KRAWCIW PUBLISHING FUND
Замовлення, передплату і пожертви висилати

B. KRAWCIW PUBLISHING FUND
c/o Ulana M. Diachuk
Ukr. Natl. Assn. Inc.
30 Montgomery Street, 3rd Floor
Jersey City, N.J. 07302

ЗРОСТАЮЧА РОЛЯ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

шій мірі як дотепер. Практично, це означає, що повинні цікавитися справами УНС, брати участь в зібраннях, організувати імпрези, приєднувати нових членів серед ношої родини, приятелів та серед тих, що є ще поза нашою організацією, а головно серед молодшої ґенерацій, та співпрацювати одні з другими в наших громадах, одним словом — переводити ідеї братерства.

Жінки УНСоюзу доказали свої здібності для осягнення наміченої мети й тепер ми мусимо доложити навіть більших зусиль для піддержки УНСоюзу в його постійному зростанні як преважливої та дуже корисної сили в українській громаді.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. РОМАНА ТУРИНА

артиста-маляра, який помер у липні ц. р. у Львові, складаю 50.00 долярів на Інтернат св. Ольги в Бразилії.

Олена ТУРИН-ЧОРНА

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 20-го листопада 1979 року відійшов у Вічність

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

СТЕПАН КОНАШЕВИЧ

В цьому безмежному горю, ми не є в силі висловити нашої вдячности кожному зокрема, тому цією дорогою дякуємо Високопреподобному отцеві митратові Мирославові Харині та Високопреподобному отцеві шамбелянові Робертові Москалеві, як рівнож отцям Томі Саюкові і Теодорові Коцабі, за відправлення Панахид, Божественної Літургії в катедральному соборі Непорочного Зачаття та похоронних обрядів на цвинтарі.

Щире спасибі Родині, Сестрам Василіянкам, Друзям та Знайомим за численну участь у похоронних відправах, за молитви, вислови співчуття та за щирі пожертви на Заупокійні Служби Божі.

Сердечна подяка сестрі Полі і Володимирові Книшам, які перші зайнялися нами в найтяжчій хвилині нашого горя.

Дякуємо сердечно за численні вінки і квіти Родині та зокрема, Комітетові Оборони Національних і Людських Прав в Україні та 98-му Відділові СУА у Філядельфії.

Щире спасибі отцеві шамбелянові Р. Москалеві за глибоко-змістовні прощальні слова у церкві.

Щира подяка та теплі слова про Покійного в часі тризни о. Т. Коцабі, п. Володимирові Книшеві, д-рові Е. Голюці та п. М. Івасівці, якому також дякуємо за спомин про Покійного в авдиції Радіовисильні ім. В. Блавацького та за даток в сумі $20.00. — Рівнож наша подяка п. Євдокії Блавацькій за співчуття від акторів.

Дуже дякуємо спортовому Товариству УСК в Ню Йорку, яке в пам'ять Покійного зложило даток на Патріярший Фонд.

Складаємо признання похоронному заведенню п. Насевичів за зразкове переведення похорону.

Вкінці висловлюємо щиро-сердечну подяку усім Жертводавцям, які замість квітів зложили датки на різні цілі.

На катедральний храм Непорочного Зачаття у Філядельфії жертвували:
по $100.00 — Марія Конашевич, д-р Ю. і д-р М. Дицьо;
$25.00 — М. і Г. Гошовські.

На іконостас церкви Христа Царя у Філядельфії жертвували — $100.00 — д-р Ю. і Х. Перфецькі.

На будову української церкви в Люрді жертвували:
$50.00 — О. і С. Коморовські;
по $25.00 — мґр І. і Н. Базарки, інж. Н. і М. Базарки, інж. Я. і Т. Головничі, В. і П. Книші, інж. Р. і Л. Книші, д-р І. й І. Мельники та мґр Б. і Н. Перфецькі;
по $20.00 — Р. і М. Кушнірі, мґр І. Левчук, М. і Д. Миськові, інж. Л. і М. Перфецькі та П. і Т. Панкевичі;
по $10.00 — д-р Е. і І. Голюки, Б. і О. Казанівські, Р. і К. Скоробогаті та інж. Б. і Х. Турченюки.

Хай Всевишній обдарить усіх щедрими ласками!

МАРІЯ КОНАШЕВИЧ — дружина
ХРИСТИНА І ЮРІЙ ПЕРФЕЦЬКІ — дочка і зять

Замість квітів на свіжу могилу Високоповажаного Дорогого Друга

бл. п. проф. д-ра ЮРІЯ ФЕДИНСЬКОГО

складаємо 100.00 долярів на Фонд Катедри Українських Студій у Гарварді.

Д-р Леонід і Оксана МОСТОВИЧ

Замість квітів на свіжу могилу нашого Спонзора і Приятеля

бл. п. ІВАНА БОЙЦУНА

що згинув трагічною смертю в автомобілевій катастрофі, в п'ятницю, 30-го листопада і був похоронений у вівторок, 3-го грудня 1979 року на Свято-Маріїнському цвинтарі в Трентоні, Н. Дж., складаємо нашу пожертву в сумі 50.00 дол. на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД.

Вдові ВШ. Д-р Анні Власенко-Бойцун й її Родині висловлюємо цією дорогою наші щиродружні співчуття.

Трентон, Н. Дж. Галина й Іван Р. КОСТЮКИ

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов у Вічність, 10-го жовтня 1979 року в Трентоні, Н. Дж., народжений в Україні 7-го квітня 1917 року і похований 13-го жовтня 1979 року на Свято-Андріївському цвинтарі в Саут Бавнт Бруку, Н. Дж.

бл. п.

Інж. ЮРІЙ СВІСТЕЛЬ

Сповиті невимовним смутком по втраті нашого Найдорожчого Мужа, Батька, Діда й Кузена, бажаємо цією дорогою висловити нашу щиросердечну подяку Усім, хто у хвилинах нашої скорботи прийшов нам з поміччю, розрадою, висловами співчуття, молитвами та участю у похоронних обрядах і добровільними пожертвами на Заупокійні Богослуження і благородні цілі відзначив славну пам'ять Покійного.

З глибини наших зболілих сердець, зокрема, дякуємо:

Блаженнішому Патріярхові УКПЦеркви Йосифові за співчуття і молитви. Високопреподобному о. деканові Ярославові Федикові за похоронні відправи. Всечеснішим Отцям: Петрові Огіркові в Бостоні, Масс., Августинові Породькові в Лос Анджелес і Василеві Макухові у Вашінґтоні, Д. К. за співчуття і відправлення Заупокійних Богослужб.

Вельмишановним Панам: д-рові Зиновієві Ґілеві, Іванові Головка, мґрові Богданові Ковшевичеві і мґрові Іванові Р. Костюкові за співучасть у похоронних відправах та за літургічний спів під час похоронів.

Д-рові Зиновієві Ґілеві, д-рові Теодозієві Крупі, д-рові Карлові Цайнінґерові, п. Стефанові Зуднакові, п. Френкові Пшеходзькому і п. Джозефові Свіней — за прощальні слова на цвинтарі і під час Заупокійної Тризни.

Мґрові Іванові Р. Костюкові за дружню допомогу у підготуванні похорону, провід Заупокійною Тризною і за прощальні слова від Ділового К-ту для відзначення Сторіччя УАГ у Львові й від імені Друзів, кол. учнів цієї Школи.

Шкільним Колеґам бл. п. Юрка, Матурантам УАГ в 1935 році: о. Василеві Макухові, Іванові Вахнянинові, Іванові Дачишинові, Романові Запуцькому, Богданові Козинському, Тарасові Кульчицькому, Романові Лопачакові, Маркіянові Мигоцькому й Остапові Тарнавському за вислови співчуття шляхом посмертної оповістки в „Свободі" у сороковий день від дня смерти Покійного і щедру пожертву на Патріярший Фонд в сумі 180.00 дол. Д-рові Леонідові Рудницькову за співчуття і проголошення цієї оповістки на радіопрограмі Патріярхального Т-ва у Філядельфії.

Висловлюємо нашу щиру подяку членам „Лайонс Клюбу" в Трентоні, Н. Дж. за співучасть у похоронах, як також похоронному заведенню Віновіча за справне переведення похоронів.

Нехай Всевишній нагородить Усіх своїми ласками й щедротами!

Горем прибита — РОДИНА

Замість квітів на свіжу могилу зложили свої пожертви:

На ПАТРІЯРШИЙ ФОНД:

Д-р Теодозій і Люба Крупа — 30.00 дол.; д-р Карло і Софія Цайнінґер, мґр Іван і Галина Костюк — по 25.00 дол.; д-р Мирослав і Альбіна Чаповський, Роман і Марія Галькевич — по 20.00 дол.; д-р Зенон і Марія Городиський, д-р Теодозій і Віра Сендзік, д-р Зиновій і Володимира Ґіль, д-р Теодозій і Дарія Самотулки, мґр Богдан і Катря Ковшевич, Інж. Дмитро і Дарія Кузик, Софія Потоцька, Марія Лозинська, Христина Ковч, Марія Вергун, Ольга Наконечна, Наталія Чужак — по 10.00 дол. Разом: 240.00 дол. Загальна сума усіх пожертв: 420.00 дол.

На УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ:

Інж. Андрій й Іна Стратієнко — 20.00 дол.; д-р Мирослав і Альбіна Чаповський, Максим і Бронислава Скорупський по 10.00. Разом: 40.00 дол.

Збіркою пожертв займалися й її заініціювали мґр Дарія Кузик і Бронислава Скорупська. Усім Жертводавцям і Збірщикам щиросердечне Спасибі!

Увага! Ню Брансвік, Бавнд Брук, Менвіл й околиці! Увага!

33-ій Відділ Організації Оборони Чотирьох Свобід України

запрошує Всіх на

НОВОРІЧНУ ЗАБАВУ-МАЛАНКУ

в суботу, 12-го січня 1980 р., початок о год. 8-ій вечора у балевій залі VFW, 600 Washington Avenue, Manville, N.J.

Оркестра **„ТЕМПО" — Іринея Коваля**

Д-р ЕВГЕН СЛІВОВСКІ

спеціяліст внутрішніх недуг, повідомляє про свою нову канцелярію в Менгетені, Ню Йорк, при
410 East 20th Street
Apt. M-G
За домовленням тел.
(212) 473-2030

HNIZDOVSKY

WOODCUTS, 1944 - 1975

A Catalogue Raisonne by ABE M. TAHIR, Jr. with a foreword by PETER A. WICK and an autobiographical essay by JACQUES HNIZDOVSKY
Price $25.00 hard bound. Postage and handling one dollar
New Jersey residents add 5% sales tax

SVOBODA BOOKSTORE

30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07303

ЗАПРОШУЄМО ВШ. ГРОМАДЯНСТВО на УКРАЇНСЬКУ ТРАДИЦІЙНУ

НОВОРІЧНУ ЗУСТРІЧ

яка відбудеться в просторих бенкетових залях

"Holiday Inn" of Somerville
US Route 22 (East Bound)

31-го грудня 1979 р. Початок о год. 9-ій вечора до?

- При звуках оркестри „ТЕМПО", під кер. І. КОВАЛЯ.
- Вечеря "prime rib" при столах від 9-10 веч. По вечері холодний і гарячий буфет ПРОТЯГОМ ЦІЛОЇ ЗАБАВИ, включно з шампаном при ЗУСТРІЧІ НОВОГО РОКУ, за вступом 50.00 дол. від пари.
- Проситься ЯКНАЙСКОРІШЕ резервувати столики зі завдатком на 8, 10 і більше осіб і т. д.
- Телефони: (201) 526-9500, в українській мові — (201) 526-1866

ВЕСЕЛКА

журнал для української дітвори.

КОЛЬОРОВІ ІЛЮСТРАЦІЇ

ВИХОДИТЬ КОЖНОГО МІСЯЦЯ У ВИДАВНИЦТВІ „СВОБОДА" ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

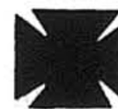
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Річна передплата становить у ЗСА — 8.00 долярів, у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС — 5.00 долярів. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 долар.

Адреса
"SVOBODA" — "VESELKA"
P. O. Box 346 • JERSEY CITY, N. J. 07303 • U. S. A.

Українсько-Американське Спортове Товариство „Леви" та Корпорація „Дім Левів" у Чікаґо, Ілл.

зі сумом повідомляють, що 30-го листопада 1979 року, упокоївся в Бозі, на 81-му році життя

сл. п.

Інж. БОГДАН БІЛИНСЬКИЙ

ветеран Українських Збройних Сил, громадсько-кооперативний і політичний діяч в Україні і на еміграції та член-основник УАСТ „Леви" та Корпорації „Дім Левів" у Чікаґо та почесний член УАСТ „Леви".

Родині Покійного складаємо найщиріші вислови співчуття.

Субота, 12-го січня 1980 року
Початок — год. 9-та веч.
Заля УНДому, 140 Друга Авеню, Ню Йорк, Н. Й.

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ *влаштовує*

ВЕЛИКУ СПОРТОВУ МАЛАНКУ

Грає оркестра **ІЗМАРАГД**

Проситься резервувати столики в Домівці УСК-у. (212) 475-1340

Субота, 16-го лютого 1980 року
Grand Ballroom — Sheraton Hotel
1725 J.F. Kennedy Blvd
Philadelphia, Pa.
Коктейль — 6 веч., Бенкет — 7 веч., Баль — 9 веч.
Оркестра „Темпо"

Товариство Українських Інженерів Америки — Відділ у Філядельфії, Па. — *влаштовує*

БЕНКЕТ і БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ

З ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ДЕБЮТАНТОК

Зголошення дебютанток приймає
до 26-го січня 1980 року
п-ні Христина Чорпіта
6330 N. 12th Street, Philadelphia, Pa. 19141
Tel. (215) 927-7774

Про загальні інформації прошу також звертатися до п-ні Х. ЧОРПІТИ

30-річчя Пластової Станиці у Філядельфії

Пласт-виховна організація молоді, яка започаткувала свою працю на рідних землях перед Першої світовою війною та з рядів якої вийшло багато чільних громадян, а то і національних героїв, — продовжує свою діяльність теж поза межами України. І так в різних країнах поселення, де більша громада української дітвори, носії пластової ідеї організували пластові осередки.

У Філядельфії Пластова Станиця почала своє існування літом 1949 року. Сотні української молоді юні роки провели в пластових рядах цієї станиці, де кристалізувасися їхні характери та багато з них нині займають різні становища в суспільних, наукових, чи фахових ділянках.

Своє 30-річне існування Пластова Станиця у Філядельфії почала відзначувати, влаштовуючи у вересні ц.р. фестин, на площі церкви св. Михаїла, де зібрані пластунки і пластуни усіх уладів перевели відповідну святкову програму.

У дальшій програмі святкувань, дня 27-го жовтня ц.р., у катедральній залі церкви Непорочного Зачаття при вул. Френклін відбувся ювілейний бенкет. Численно зібране пластове братство і гості зайняли місця при гарно прибраних столах. Головний стіл був призначений для членів ГПР, ГПБ, КПС та Станичної Старшини. О год. 6-ій ввійшли на залю хорунжі з пластовими прапорами, а станичний пл.сен. Борис Павлюк зголосив голові Крайової Пластової Старшини пл.сен. Е. Гойдиш готовість станиці до переведення свята. Після відспівання пластового гимну голова Ювілейного комітету пл.сен. Богдан Одежинський привітав присутніх та попросив до слова станичного пл.сен. Б. Павлюка. Станичний подякував усім тим, які працювали і працюють в Пласті, станичним проводам, виховникам, батькам, як також юнацтву і новацтву, які ідуть за голосом ідеї, вступаючи в пластові ряди. Він також підкреслив, що Пласт це живуча організація, яка дає приклад жертвенної праці для виховання молоді.

Дальше ведення програми станичний передав пл. сен. Мирославові Лабунці, який попросив отця монс. Москаля, щоби він провів молитву. Ведучий програмою пл.сен. Лабунька привітав представників вищих пластових з'єднань, голову Головної Пластової Ради пл.сен. Яра Гладкого, голову Крайової Пластової Старшини пл.сен. Стаху Гойдиш, членів ГПБ і КПС Ю. Богачевського, Н. Коропецьку, Ю. Тарасюка і його булаву, як теж представників окремих громадських установ, зокрема місцевого голову УККА проф. д-ра Петра Стерча. На бенкеті були представники численних організацій. Крім УККА були заступлені такі організації як: ЗУДАК, „Провидіння", Союз Українок, ОЖ ОЧУС, „Самопоміч", ОЧУС, Вояки УПА, Дивізийники, „Тризуб", „Прометей", ОДУМ, СУМ, ОДВУ, Український Золотий Хрест, Бойківщина, пластова станиця Ню Джерзі та представники пластових куренів УПС. Письменні привіти наспіли від Патріярха Йосифа, Митрополита Мстислава, Єпископа Василя, Начального Пластуна д-ра Юрія Старосольського, голови ГПБ Любомира Романкова, Надії Світличної та численні інші. Прийшли теж привітання від сенатора Р. Швайкера і посадника Філядельфії Франка Різа. Усний привіт від місцевого Відділу УККА склав проф. д-р Петро Стерчо, висловивши признання Пластові, що він виконав своє завдання, виховуючи молодь у патріотичному дусі, бо пластуни перші вступили в ряди українського війська під час визвольних змагань, як теж продовжували боротьбу в рядах Січі на Закарпатті та в рядах Української Повстанської Армії. Представники молодечих організацій рівнож привітали пластову станицю дружніми теплими словами, від СУМА п. Богдан Лужецький, від ОДУМ п. Юрій Іхтіярів.

Згадуючи тридцятилітній пройдений шлях пластової станиці пл.сен. Лабунька перерахував станичних, які вели працю на процязі того часу, а саме: пл. сеніори Петро Ісаїв, Оксана Ґенґало, Володимир Масюк, Роман Максимович, Роман Левицький, Юрій Богачевський, Анатоль Прасіцький, Олександер Черник, Юрій Данилів, Борис Павлюк.

Опісля виголосив слово пл.сен. Юрій Богачевський, пригадуючи як створилася наша станиця перед 30-ти роками. Перші сходини відбулися 10-го липня 1949 року, а перша Станична Рада — 21-го серпня цього ж року, на якій першим станичним обрано покійного вже нині пл.сен. д-ра Петра Ісаїва. Звертаючись до виховників і пластової молоді Ю. Богачевський закликав, щоби дальше продовжувати працю ведену їх попередниками та не зважати на перешкоди, які не раз треба поборювати.

Відтак слідували відзначення за довголітню і сумлінну працю в станиці, членів сеніорату, старшого пластунства та Пласт-Приято. „Юрія в золоті" — перше відзначення Уладу Пластунів Сеніорів надав пл.сен. керівництва Яро Гладкий — голова ГПР пластунам сеніорам керівництва — Юріеві Богачевському, Наталії Масюк і Володимирові Масюкові. „Юрія в сріблі" — друге пластове відзначення в УПС вручила пл.сен. керівництва Евстахія Гойдиш Краєвої Пластової Старшини і пл.сен. Мирослав Лабунька член КПС — пластункам сеніоркам: Марії Леськів і Галині Головчак. — „Грамоту Заслуги" — третє пластове відзначення УПС одержали пластуни і пластунки: — Стефан Кушнір, Роман Осип Левицький, Богдан Одежинський, Володимира Заяць, Евгенія Подоляк, Христина Турченюк, Богдан Турченюк і Оксана Фаріон. — „Юрія в бронзі" — перше відзначення Уладу Старших Пластунів одержали старші пластуни і пластунки: Катруся Гапасевич, Роксоляна Бойко-Подпірка, Роман Гриців і Ярослав Левицький. „Грамоту Заслуги" — друге відзначення УСП вручила пл.сен. Ірена Богачевська і пл.сен. Борис Павлюк. Його одержали старші пластуни і пластунки: Уляна Бачинська, Туня Білик, Христя Богачевська, Андрій Бойко, Мотря Бойко, Арета Бук, Тереня Жмуркевич, Ярка Коморовська, Юстина Литвин, Наталка Лучанко, Нестор Максимович, Олег Масюк, Таня Німилович, Леся Прасіцька, Арета Сіра і Орест Швед за жертвенне виконання виховної праці в Станиці та пластових таборах. — Третє Відзначення УПС — „Грамоту Заслуги" за виховну працю в Станиці одержали старші пластуни і пластунки: Рома Касіян, Микола Зварич, Марійка Кушнір, Христя Кушнір, Оленка Одежинська, Богдан Пазуняк, Тарас Пенкальський і Люба Розпутько. Голова КПС пл.сен. Евстахія Гойдиш надала „Грамоти Вдячности" членам Пласту-Приюту паням і панам: Марії Бачинській, Роксоляні Гарасимович, Ніні Лужницькій, Іванні Осідач, Орестові Ганасові, Орестові Гарасимовичові, Омеляновi Коморовському, Володимирові Костюкові, Теодорові Крочакові, Любомирові Любі, Александрові Мамчинові, Осипові Німиловичеві, Миронові Подоляковi, Миронові Саґатому, Мирославові Субтельному, Ярославові Цюкові, та Зенонові Чайківському. Посмертно вручено „Грамоту Вдячности" бл.п. Василеві Манькові на руки його дружини Софії.

Хвилиною мовчанки вшановано тих, що відійшли на Вічну Ватру: пл.сен. Петра Ісаїва, пл.сен. Оксану Ґенґало, пл.сен. Володимира Стефанишина, Василя Манька та Романа Шуку.

Кінцевим церемоніялом було внесення на залю тортів із запаленими свічечками, які символізували 30-ліття станиці. При такому настроєвому освітленні, поетичне слово виголосила голова Крайової Пластової Старшини пл.сен. Стаха Гойдиш, привітавши станицю з її ювілеєм та висловивши признання усім пластовим уладам, що так багато праці вклали в її розквіт. Зокрема дякувала батькам за їх допомогу в пластовій праці та передала символічну китицю квітів представниці Пласт-Приюту.

Станиця приготовляє видання ювілейної книжки з нагоди 30-річчя і на цю ціль як рівнож на виховні потреби станиці організації, та приватні особи склали пожертви, які ведучий програму проголосив.

Розвагову частину виконали пластунки і пластуни усіх трьох уладів. Завдяки членам Пласт-Приюту Роксоляні Гарасимович та Зенонові Чайківському імпреза була надзвичайно вдала. Зміст сцени підкреслював пластовий стиль життя, пластову дружбу та самовиховання. Музичне оформлення було на мистецькому рівні, як теж гра молоденьких виконавців — дуже свобідна.

Бенкет закінчено гимном Закарпатських пластунів та пластовим „надобраніч".

Після бенкету відбулася пластова забава під зарядом Пласт-Приюту, головою якого є п. Аскольд Рудакевич. Численно заступлена молодь під звуки оркестри „Ізмарагд" забавлялася до ранку.

Ірина Кравців

Гуцульські „набутки"

Хто не знає цього народного вислову, то міг переконатися в тому, загостивши 11-го листопада ц. р. на 40-літній ювілей подружжя Євдокії і Дмитра Сороханюків у Філядельфії. Це була радісна, приємна гостина, на якій справді „набувалися" із собою гуцули з різних місцевостей Америки. Так охоче з'їхалися і зійшлися гуцули і їхні приятелі, щоб пошанувати подружній ювілей цієї люблено і шанованої пари.

Коли на залі з'явились Ювіляти, їх привітали рясні оплески під звуки гуцульської музики. Для них це була несподіванка і треба було трохи часу, щоб вони освоїлися з нею. Господар свята, а ним був їх довголітній приятель і односельчанин Андрій Шекерик, привітав їх сердечними побажаннями, висловлюючи їх гуцульським говором. Посадивши Ювілятів на почесні місця він передав ведення вечора „старшому дружбі" Дмитрові Ткачукові, що приодягнувся для тієї функції у гуцульське вбрання.

Програма ювілейної зустрічі розпочалось представленням присятніх, які засіли за столами у числі 90 осіб. Виявилось, що з'їхалися гуцули з різних сторін, щоб привітати цих визначних гуцульських діячів Філядельфії. Та заки дійшло до привітів гості споживали вечерю при звуках гуцульської музики. Щоб зрозуміле було це тепле й сердечне відношення до подружжя Сороханюків цілої української громади, треба дещо розповісти про їхні життєписні дані.

Дмитро й Євдокія Сороханюки — це уродженці Жаб'я, цього великого гірського села над Білим Черемошем. Молодий Дмитро походив із патріотичної родини й був активний у молодечій організації „Каменярів". У 1938 році покликали його до війська, з якого вирятував його вибух війни і поразка Польщі. Восени 1939 року відбулось весілля з Одокійкою Вірщук, яка теж внесла в подружжя своє кустарне вміння була бо визначною вишивальницею у селі. Велика мандрівка потягнула їх із малою донечкою на Захід. Закінчення війни застало їх у Німеччині. Тут у таборі Шлірзе постав був гуцульський театр, а при ньому Д. Сороханюк зібрав танцювальний гурток, який засвідчив про цей прояв гуцульського таланту. Гурток потребував народного вбрання і тут допомагала своїм умінням пані Докія. Переселившись за океан,перші роки їм зійшли на здобуття матеріяльної підстави. Але вже незабаром, коли створилось гуцульське тоариство „Черемош" у Філядельфії, то фолкльорні виступи його всіх зачарували. І тут великі заслуги в тому цього нашого подружжя. Бо пан Дмитро створив танцювальний гурток з молоді, навчаючи їх у власній хаті. (Для того добудував спеціяльну невелику залю). Сам музикальний знав гру на цимбалах, а приневолений потребою, вивчив також гру на скрипці. А пані Докія теж не дармувала. Адже танцювальний гурток потребував різних одягів. А ті давні, привезені з батьківщини, вже трохи були приношені. Отже навчилася ткати запаски (ткацький верстат зробив сам Дмитро) і крайки. А коли треба було то навчилася шити киптарі і сердаки. І так постав при Т-ві „Черемош" інвентар із 24 повних одягів, чоловічих і жіночих. Під наглядом цього подружжя і при Т-ві „Черемош" уже роки працює танцювальний гурток, що вже має за собою безліч виступів. Подружжя Сороханюків зібрало в себе гарну збірку гуцульських виробів і відвело на те окрему кімнату у своєму домі. Цією збіркою обслуговують безліч виставок у Філядельфії й околиці. Останнім виступом пані Докії було демонстрування жіночого гуцульського вбрання на курсі, що його провела Округа СУА.

Але вертаймось до їхнього ювілею. Привіти розпочав голова Відділу УККА у Філядельфії д-р Петро Стерчо, який вказав на значення родини в нашій спільноті. Промовила і п-ні Лідія Бурачинська, членка Т-ва „Черемош", пригадуючи роботу ювілятів для пізнання нашої народної культури.

Д-р Василь Верган жартівливо пригадав різні ювілеї, що їх людина переживає в житті. П. Мирослав Солтис який провадить курси танків при СУМ-А, вдячно висловився про свого „колегу" і його дружину. Веселими коломийками заговорив приїжджий з Бінгемтону Юрій Дячук. А побратим ще з війська Дмитро Федорійчук пригадав Ювілятові часи „рекрутчини". Врешті промовив колишній голова Українського Світового Об'єднання Гуцулів Іван Гаврилюк. Він подав заслуги подружжя, що вже згадані в їхніх життєписних даних. Пригадав, що пан Дмитро не тільки грає на цимбалах, але вміє їх майструвати, а пані Докія наспівала коломийок і пісень, що їх Т-во „Черемош" видало платівкою. Від групи молодих танцюристів промовляв Михайло Луців, висловлюючи глибоку вдячність подружжю. Потім покликано п. Полянського з Бінгемтону, який склав свої побажання англійською мовою. Промовляв також і представник Волині, а приятель ювілятів Микола Ящук. Оплесками привітали гостя з далекого Боффало Михайла Мочерняка, члена Управи УСОГ-у. Молода Люба Гладій подякувала Ювілятам за те, що навчили її грати на цимбалах. Кінцеву промову виголосив голова „Черемошу" Дмитро Ткачук (він же „старший дружба"). Подаючи життєписні дані Ювілятів, він ще раз підкреслив їх заслуги, що про них згадували дотеперішні привіти.

Відчитав листовні привіти, що наспіли від гуцулів з Канади, Англії й Австралії. Подякував усім, що чимнебудь причинились до влаштування цього радісного свята.

На закінчення ще внесено подарунок, що його уфундували присутні. У різьблених рамах пишалась на вишиваному тлі цифра 40, уложена зі срібних монет. Зворушеним голосом Ювілят подякував за це вшанування, якого ні він, ні його дружина не сподівались.

Забавою при музиці закінчено це громадське родинне свято.

Л. Б.

На Рідношкільному фронті

Оце добігає майже рік, як група молодих батьків, в журбі за релігійне і національне виховання своїх дітей, піднялася за сміливе діло, з метою створити одну навчальну установу під назвою „Українська Рідна Школа" в Ню Гейвені, Конектикет.

Задум був важкий, але надійний з огляду на це, що вкінці треба було покласти край роздрібненні сил і енергії, що їх поглощували дві так звані „Рідні Школи". По успішних вступних приготованнях, по черзі дискусійних нарад дійдено до порозуміння, що для корисного виховання молоді, треба запрягти новий актив, із новими плянами та новим підходом до зреалізування цього діла. Вибрана Управа перевела повну реорганізацію школи, сконсолідувала програми навчання, з'єднала факультет і кляси, так, що у січні навчання поплило повним руслом.

Було це велике діло, що вимагало багато натуги, толеранції і співпраці всіх зацікавлених у вихованні молоді, що увінчалося повним успіхом і утвердило поняття, що найважливішим завданням громади під сучасну пору є виховання молоді. І з радістю треба ствердити, що й дітвора зрозуміла серйозність справи, присвячуючи більше охоти та часу для рідного навчання.

Шкільний рік 1978/79 закінчено урочистою Богослужбою, сніданком, роздачею свідоцтв, виступами членів Управи та учительського збору. Опісля затверджено цю саму Управу на дворічну каденцію. Треба тут підкреслити, що це молоді батьки, давні виховanки Рідних Шкіл, з повною посвятою виконують на них наложені обов'язки, і своїм прикладом спонукують інших до праці. Управа видає місячні бюлетені, не занедбує своїх засідань, скликає батьків, та ревно наглядає над виконанням плянів, в які входять точні години навчання, присутність дітей, забезпечення научним матеріялом влаштування імпрез.

Із гордістю треба відзначити, що школа має висококваліфікований та досвідчений факультет. Першу клясу, що нараховує тринадцять дітей, провадить п-ні Дизя Брочинська, колишня учителька шкіл у Клівленді, що тепер замешкала в Конектикет. Вона хіба, як мати, двох дочок, розуміє скільки посвяти, любови і старань, муситься віддати дітям, щоб вони зрозуміли і полюбили своє рідне. Сама вона дуже серйозна і повна енергії, зуміла захопити своїх малят, даючи їм легкий і цікавий матеріял до навчання, як підручник „Перші кроки". Не диво, що діти вже самостійно пишуть читають, а найважливіше розмовляють між собою рідною мовою. Другу клясу, у числі чотирнадцятеро дітей, приняла п-ні Ліда Хома, учителька публічної школи у Ню Гейвені. Успіх її в цьому, що вона зуміла зрівняти початкові знання всіх учнів, і при наполегливій праці, старанні та пильности, так зуміла притягнути дітей до науки, що вони всі величаються нею і на кожному кроці виказують їй свою ніжну любов. Четверту клясу обняла п-ні Ґеня Козак-Гарвій, дипломована учителька, сама матуристка цієї ж „Рідної Школи". В неї діти, під вмілим наглядом, проводять навчання пляново і корисно. Досвід у неї і знання психіки дитини неоцінене, вона ж бо теж опікунка Світлички, де малята, щосуботи під її наглядом, забавляються і запізнаються з рідним словом у декламації і пісні. Душею цілої школи є довголітня учителька шкіл ще на рідних землях та на поселеннях, також директор школи, п-ні Евстахія Матвієнко. Вона веде третю, шосту та сьому клясу, а при цьому координує усю навчальну систему, організує всі вистави, та вкупі з Управою реалізує пляни для матеріяльного забезпечення школи, уряджуючи: продаж печива, вареників, аранжуючи обіди та інші шкільні імпрези. Вона то „ця солодка пані", яку знають всі діти, бож вона зуміла їх пригорнути до себе своїм усміхом і... солодощами. Старші кляси веде д-р Михайло Снігурович, ветеран рідного шкільництва, що побіч своєї відповідальної громадської, союзової праці, знаходить час для навчання учнів літератури, історії, культури і географії.

З приємністю треба ствердити, що збільшається число учнів, та утверджується серед батьків поняття, що це обов'язок посилати дітей до своєї школи. Із цим Управа спроможна розвивати свою програму, розраховуючи на співпрацю і допомогу всього нюгейвенського громадянства, поставити школу на високому виховному і навчальному рівні. Нехай послужить й це доказом, що недавно відвідала школу кореспондентка місцевої газети „Ню Гейвен Реджістер". Вона перевела розмови з учителями та дітьми і помістила обширну статтю із світлинами, висловивши признання в праці нашої української громади над вихованням дітвори у рідній культурі.

Так об'єднаним фронтом у запалі і посвяті всіх росте „Українська Рідна Школа".

М. Борисюк

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ФІЛЬ, член УНС Відд. 182 Т-ва Українська Січ в Кліфтон, Н. Дж., помер 15 листопада 1979 р. на 84-му р. життя. Нар. 1895 р. в Західній Україні; членом УНС став 1934 р. Залишив у смутку дружину Катерину, сина о. Михайла мол. та дочку Меріанн. Похорон відбувся 17 листопада 1979 р. на цвинтарі Іст Ріджлови у Кліфвон, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Григорій Клименко, секр.

ПАВЛО ГОЛОВАТИЙ, член УНС Відд. 278 св. Василія Великого у Вілкес-Бері, Па., помер 16 листопада 1979 р. Нар. 1930 р. у Вілкес-Бері, Па.; членом УНС став у 1964 р. Залишив у смутку брата Івана. Похорон відбувся 19 листопада 1979 р. на цвинтарі св. Марії у Вілкес-Бері, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Евгенія Васлаські, секр.

ВАСИЛЬ КЕДЬО, член УНС Відд. 102 свв. Петра і Павла в Клівленд, Огайо, помер 29 жовтня 1979 р. на 85-му р. життя. Нар. 1894 р.; членом УНС став у 1936 р. Залишив у смутку дружину Марію, синів: Вілліяма і Миколу, дочку Анну, 3 внуків і 4 правнуків. Похорон відбувся 1 листопада 1979 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Парма, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Бабечко, секр.

АННА СОРОКА, членка УНС Відд. 339 св. Василія у Філядельфії, померла 29-го жовтня 1979 р. на 91-му році життя. Нар. 1888 р. в Україні; членкою УНС стала 1910 р. Залишила у смутку три доньки, сина, 9 внуків і 12 правнуків. Похорон відбувся 1 листопада 1979 р. на цвинтарі Овкленд у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

ГЕЛЕН Г. ШУЛЬЦ, членка УНС Відд. 62 Т-ва Січ у Форд Ситі, Па., померла 15 листопада 1979 р. на 66-му р. життя. Нар. 1913 року у Форд Ситі, Па.; членкою УНС стала у 1933 р. Залишила у смутку 4 сестри: Катерину, Марію, Едну й Анну та 2 братів: Павла і Михайла. Похорон відбувся 19 листопада 1979 р. на укр. цвинтарі св. Марії у Форд Ситі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Михайло Турко, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВІВТОРОК, 1-го СІЧНЯ 1980 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Річні збори Б-ва св. Василія 364-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в церковній залі парафії св. Йосафата. На порядку нарад: звіти за 1979 р. та вибір урядовців на 1980 рік. Проситься чл. прибути на збори та вирівняти належні вкладки. — В. Владика, секр.